

Tűz elleni védekezés a polgári magyar államban 1867-1945

DOI : 10.31627/RTF.XXIV.2014.35-36-37-38N.85-110P

A polgári magyar államot az 1848-1849-es magyar forradalom és szabadságharc hozta létre. Ezen időszakot azonban fegyveres konfliktus uralta, ezért nem a tűzoltó szervezetek szabályozása bizonyult a legsürgetőbb feladatnak.

A cári haderő hathatós támogatásával a HABSBERG-hatalomnak ugyan sikerült levernie az 1848-1849-es magyar forradalom és szabadságharcot, azonban a rendiségen nyugvó társadalmi berendezkedés visszaállítása már nem volt célszerű. A neoabszolutizmus állama lényegében polgári állam volt az uralkodó (államfő) teljhatalmával, a demokrácia mellőzésével. Egyben pedig, a neoabszolutizmus mellőzte a magyar nemzeti jelleget. Megszüntette a magyar államot. A Magyar Királyság területét 5 tartományra osztotta, amelyek az uralkodó korlátokat nélkülöző felügyelete alá tartoztak. A herceg SCHWARZENBERG Félix miniszterelnöktől származó úgynevezett „Verwirkungstheorie” (jogeljárás elmélet) álnok elmélete szolgáltatta a neoabszolutizmus elvi alapját. E szerint ugyanis az uralkodója ellen fellázadt nemzet minden jogát elveszti.¹ Ezen hazug koncepció mögött nyilvánvalóan a nagynémet egység létrehozására törekvés állt. Nevezetesen a HABSBERG-birodalmat szerették volna elnémetesíteni és a német tartományokkal egy birodalomban egyesíteni HABSBERG vezetéssel. A közép-európai birodalom gondolata azonban elbukott. Helyette létrejött a kisémet egység porosz vezetéssel. A HABSBERG-birodalom vereséget szenvedett Solferino-nál (1859. VI. 24.), Königsgrätz-nél (1866. VII. 3.). A passzív rezisztencia megdrágította a neoabszolutista rendszer működését, amire pedig — főként a fegyveres erőszakszervezetekre — nagy szükség volt a hatalom nemzetellenes politikája miatt. A gyengülő HABSBERG-birodalom számára felértékelődött a magyarokkal való megegyezés lehetősége.² Az uralkodó — akinek az uralkodása a magyar törvények szerint illegitim volt — által alkotmány ugyan tartalmazta, hogy a belső rend biztosítása birodalmi ügy, ebbe azonban a tűzoltást nem tekintették beletartozónak. A HABSBERG hatalom birodalmi tűzoltószervezetet nem hozott létre, ellentétben a közrend biztosítása érdekében felállított birodalmi csendőrséggel. Kétségtelen azonban, hogy — báró Franz Johann KEMPER von Fichtenstamm altábornagy által irányított — Császári Királyi Csendőrség nem csupán a közrendet biztosította, hanem a császári hatalom hathatós elnyomó szervezetének is bizonyult.³ Mivel a tűzoltó szervezetektől ilyen tevékenység nyilvánvalóan nem lett volna elvárható, ezért a központi hatalom nem tartotta fontosnak a tűzvédelem birodalmi szervezatként történő megvalósítását.

A neoabszolutizmus viszonyai között nem meglepő, hogy a császári hatóságok ódzkodtak mindenfajta társadalmi szervezet létrehozásának engedélyezésétől, mivel okkal tartottak attól, hogy azok a nemzeti ellenállás álcázott szervezeteivé válhattak volna. A neoabszolutizmus enyhébb és keményebb időszakai egyaránt magyarellenesek voltak, csupán a módszerek változtak. Ebből fakadóan tűzoltó szervezetek létrehozását ott engedélyezték, ahol a legcsekélyebb lehetőségét látták annak, hogy a szervezetek a nemzeti érzület kifejeződésének a kereteivé váljanak. A hatalom gyakorlói úgy gondolták, hogy erre a legkisebb esély a zömében német ajkú polgárok által lakott városokban kínálkozott. Így jöhetett létre például hosszadalmas engedélyezési procedura nyomán Sopronban tűzoltóság a kiegyezés előtt.⁴

A kiegyezéssel azonban lényegesen megváltoztak a körülmények. Helyreállt az 1849-ben külső haderő segítségével felszámolt polgári magyar állam. A kiegyezés utáni polgári magyar állam időszakában sem tekintették azonban szükségesnek a kormányok állami tűzoltóság létrehozását. A témakört azonban számos jogszabályban szabályozták. Elősegítették továbbá a tűzoltás társadalmi szervezetrendszerének a kiépülését. E szövetség számára szakigazgatási jogköröket is biztosítottak. A tűzoltókat beemelték a közhatósági jogú személyek közé. E folyamat nem egyik napról a másikra ment végbe, hanem több évtizedes fejlődés során. Végül pedig — a magyar állam átalakításának a részeként — létrejött az állami tűzoltóság, de már nem a polgári magyar állam időszakában.⁵

A neoabszolutizmustól a Magyar Királyság olyan vegyes tűzoltó szervezetet örökölt, amelyben már jelen voltak a városi és a gyári tűzoltóságok is, de még megtalálhatók voltak a céhes tűzoltóságok is.⁶ Az 1872. évi ipartörvény nyomán azonban a céhes tűzoltóságok elenyésztek.⁷ Felgyorsult a települési és a gyári tűzoltó szervezetek létrehozása.⁸

A tűzrendészetet a Magyar Királyi Belügyminisztérium számos rendelettel szabályozta. Már a tűzvédelemmel foglalkozó 1869-ben kiadott belügyminiszteri körlevél 7. pontja is előírta, hogy „... minden helységben a helyi viszonyoknak megfelelő tűzörség szerveztessék, s ott hol ez kivihető, tűzoltóegyletek létesítenek.”⁹ (I.sz. melléklet)

1870-ben létrejött a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség. 1878-ban pedig belügyi tárca a Magyar Országos Tűzoltó Szövetséget szakközegként ismerte el.¹⁰ (II.sz. melléklet) Ezzel a magyar állam el-

ismerte, hogy a tűzoltási szakértelem Magyarországon a Magyar Országos Tűzoltó Szövetségben található. A szövetség pedig valóban biztosítani igyekezett a kor színvonalán álló tűzoltó-technikai eszközöket és szakmai ismereteket. Emellett azonban a jogi szabályozás fejlesztését is sürgették a magyar tűzoltók. A korabeli magyar tűzoltók kiválóságai tűzrendészeti törvénytervezeteket hoztak létre.¹¹ Végül azonban a tűzrendészet átfogó szabályozására nem törvény, hanem rendelet formájában került sor 1888-ban.¹² **(III.sz. melléklet)**

A polgári magyar állam időszakában 1888-ban szabályozták először átfogó módon a tűzrendészet témakörét. E szabályozás már három csoportba sorolta a tűzoltóságokat, úgy mint díjazott tűzoltóságokat, önkéntes tűzoltóságokat és köteles tűzoltóságokat. Köteles tűzoltóságokat ott kellett létrehozni, ahol sem díjazott, sem pedig önkéntes tűzoltóság nem működött. E településeken a 20-40 év közötti férfi lakosságból kellett létrehozni a köteles tűzoltóságot. Valamennyi tűzoltóság számára kötelező volt a Magyar Országos Tűzoltó Szövetségbe való belépés. A rendelet a különböző tűzoltó szervezetek számára lehetővé tette az egyenruha és kötelezővé a jelvény viselését, egyben pedig az illetéktelen jelvényviselést pénzbírsággal sújtotta. A tűzoltókat közhatósági jogú személynek nyilvánította. Meghatározta a rendelet továbbá, hogy csak képzett személyzettel rendelkező tűzoltóságok működhetnek, továbbá, hogy a tűzoltás során megsérült tűzoltók gyógyításáról gondoskodni kell.¹³

A közhatósági jogú személy rendszer a polgári magyar állam sikertörténete volt. Azokat a személyeket nevezték közhatósági jogú személyeknek, akiknek a gondjaira bízta valamilyen szakterületet és ennek védelme érdekében különleges jogokkal ruházták fel. Ilyenek lehettek például a gátőrök, a vasúti pályaőrök, a vadőrök, az erdőőrök, a halőrök, és a tűzoltók is. A közhatósági jogú személyeknek valamilyen — a szakterületük témájában szerzett és államilag elismert — szakképesítéssel kellett rendelkezniük. Ennek a birtokában kerülhettek be az államigazgatás által vármegyénként szervezett közhatósági tanfolyamra, ha makulátlan erkölcsi állapotot és nemzethű magatartást tudtak bizonyítani. A közhatósági tanfolyam eredményes elvégzése után tehetek esküt. Ennek nyomán váltak jogosulttá a közhatósági munkakörök betöltésére. A közhatósági jogú személyeket nem az állam fizette, hanem az a személy vagy szervezet aki, illetve ami foglalkoztatta, például víztársulatok, vasúti társaságok, erdőtulajdonosok stb. A tűzoltók esetében fizetést nyilvánvalóan csak a díjazott tűzoltók kaphattak.¹⁴

A közhatósági jogú személyeknek joguk volt az általuk észlelt törvénysértéseket megakadályozni, a törvénysértőket elfogni, és eszközeiket elkobozni. E tevékenységük érdekében fegyverhasználati joguk is volt. Egyenruháról és fegyverről az őket foglalkoztatóknak kellett gondoskodni. Azonban nem minden közhatósági jogú személy volt felfegyverezve. A vasúti pályaőrök például a két világháború közötti időszakban nem rendelkeztek szolgálati fegyverrel. Ugyanígy fegyvertelenek voltak a polgári magyar állam teljes időszakában a tűzoltók. Mivel a közhatósági jogú személyek viszonylag kiterjedt hatáskörrel rendelkeztek, ezért szükség volt a közhatósági tanfolyam eredményes elvégzésére, mivel itt sajátíthatták el a közhatósági feladataik eredményes ellátásához szükséges ismereteket. Ezen ismeretek birtokában lehetett tőlük megkövetelni a jogszerű működést.¹⁵

A tűzoltók tekintetében nyilvánvalóan a tűzrendészeti szabálysértések elleni fellépés alkotta a közhatósági feladataik teljesítését. Különösen tűzoltás esetében volt hasznos a közhatósági jogú besorolásuk, mivel ennek birtokában sokkal eredményesebben és jogszerűbben léphettek fel a tűzoltást nehezítő körülmények, illetve személyek ellen. A tűzoltók esetében a közhatósági feladataik ellátására történő felkészítésük általában a szakmai tanfolyamok során valósult meg.

Az 1888. évi tűzrendészeti rendelet nyomán sor került az egyes részterületek szabályozását megvalósító jogszabályok kialakítására.¹⁶

A tűzvédelemmel kapcsolatos jogszabályok külön csoportját alkotta a biztosítási csalások elleni fellépés, illetve azok megelőzése. Már az 1870-es években szabályozták, hogy a tűzbiztosító társaságok ügynökeivel nem köthető a biztosított ingó és ingatlan vagyon értékénél magasabb kártérítési összeeggel biztosítás. Rendeletben rögzítették azt is, hogy tűzkár okán az elégett tárgyak forgalmi értékét kell alapul venni, nem pedig azok beszerzési árát.¹⁷ **(IV.sz. melléklet)** A tűzbiztosítási szerződésekben rögzített összegek kifizethetőségét pedig úgynevezett „ártatlansági bizonyítvány”-hoz kötötték. Az „ártatlansági bizonyítvány”-t pedig a területileg illetékes közhatóságnak kellett kiállítania. E hatóság — megfelelő vizsgálat eredményeként — bizonyítványban tanúsította, hogy a tűzbiztosítás kedvezményezettje ártatlan a tűz keletkezésében.¹⁸ **(V.sz. melléklet)**

A tűzrendészeti rendelet és a tűzrendészeti részterületek jogszabályok útján megvalósított szabályozása azonban nem szorította háttérbe a szakterület törvényi szabályozásának az igényét. A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség 1889-ben felirattal fordult a belügyminiszterhez a tűzrendészeti törvény létrehozása érdekében.¹⁹ 1899-ben a szövetség pályázatot hirdetett a tűzrendészeti törvény megírására. Egyetlen pályamű érkezett BREUER Szilárd tollából. E pályaművet alakította át a szövetség, majd

1900-ban küldöttség útján átadta a belügyminiszternek. A törvénytervezet szövegét a szövetség elküldte az országgyűlési képviselőknek és a napilapok szerkesztőségeinek. Az újságok szerkesztőségei vegyes módon fogadták a tűzoltó törvénytervezetet. Volt olyan hírlap, amelyben a törvénytervezetből részleteket közöltek, de akadtak olyan periodikák is, amelyek kigúnyolták a tűzoltókat. A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség a *Tűzoltó Közlöny*ben felhívást tett közzé, amelyben arra kérte a tűzoltókat, hogy olyan képviselőjelöltekre adják le a szavazataikat, akiknek a programjában szerepel a tűzrendészeti törvény létrehozása és a tűzbiztosító társaságok megadóztatása. Végül is a belügyminiszter 1906-ban felvette programjába a tűzrendészeti törvény létrehozását. A tervezetet 1907-ben tárgyalták, amely azonban nem vezetett sikerre, ezért 1909-ben a belügyminiszter levette programjáról a tűzrendészet témáját.²⁰

A háború és az azt követő zűrzavaros időszak nem tette lehetővé a tűzrendészeti törvény témájával az érdemi foglalkozást. 1920-ban azonban a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség ismét elővette a tűzrendészeti törvény témáját. A tűzrendészeti törvény ugyan nem jött létre, azonban a belügyminiszter a témát újabb rendeletben szabályozta.²¹ (VI.sz. melléklet)

Az új rendelet számos témakörben az 1888. évi szabályozást követte, azt megerősítve illetve pontosítva. Fontos új elemnek tekinthető a tűzrendészeti hatáskörök meghatározása. Első fokú hatóság volt:

- kis- és nagyközségekben a járási főszolgabíró;
- a rendezett tanácsú városokban a polgármester;
- törvényhatósági jogú városokban a tanács által kijelölt tisztviselő;
- Budapesten a kerületi előljáró.

Másodfokú hatóság volt:

- kis- és nagyközségekben, valamint a rendezett tanácsú városokban az alispán;
- törvényhatósági jogú városokban és Budapesten a tanács.

Harmadfokú hatóság a belügyminiszter volt.²²

A belügyminiszteri tűzrendészeti rendelet tette lehetővé a tűzrendészeti felügyelők foglalkoztatását, igaz megengedte azt is, hogy a már alkalmazott tisztviselők közül kérjenek a fel a feladatra egy-egy főt, más teendők végzése mellett. A tűzrendészeti tisztséget betöltőknek azonban el kellett végezniük a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség által megrendezett tűzoltó tiszti tanfolyamot, ezzel szerezve meg a tűzoltó tiszti képesítést. A tűzrendészeti előadók azonban nem állami, hanem önkormányzati tisztviselők voltak. A tűzrendészeti felügyelők tűzrendészeti szakközegek voltak. A rendelkezés ennek megfelelően határozta meg a feladataikat.²³

Az állami és az önkormányzati tisztviselői jog között jelentős különbségek voltak, melyeket a két világháború között fokozatosan számoltak fel oly módon, hogy az önkormányzati tisztviselők helyzetét közelítették a kedvezőbb helyzetben lévő állami tisztviselőkéhez. Az állami tisztviselőket kinevezték és már a dualizmus időszakában nyugdíjképesek voltak. 65 éves korában valamennyi állami tisztviselőnek nyugdíjba kellett vonulnia a szolgálati éveitől függetlenül. Akik azonban hamarabb letöltötték a 40 éves szolgálati viszonyt, azokat a 40. szolgálati évükben nyugdíjazták, mivel 40 éves szolgálat után a nyugdíj összege megegyezett a fizetéssel és senkinek sem lehetett több a nyugdíja, mint a fizetése. Az állami alkalmazottak a lakás és a betegbiztosítás tekintetében is kedvezőbb helyzetben voltak, mint az önkormányzati társaik. Emellett pedig az önkormányzati tisztviselőket eredetileg 6 évre választották. Az önkormányzati tisztviselők hátrányos helyzetét azonban a II. világháború időszakára lényegében felszámolták.²⁴

Végül, hosszas huzavona után 1936-ban került sor a magyar tűzrendészeti törvény²⁵ és a végrehajtási utasítása létrehozására.²⁶

A tűzrendészeti törvény kötelezte a tűzbiztosítókat tűzrendészeti járulék fizetésére, amely a belföldi tűzbiztosítások bevételeinek 1 % -a és 2 % -a közötti összege lehetett. A járulék összegét a belügyminiszter — a pénzügyminiszterrel egyetértésben — évente állapította meg és a biztosítóknak az összeget 1/4 éves bontásban kellett befizetniük.²⁷ (VII.sz. melléklet)

A tűzrendészeti törvény, illetve annak végrehajtási utasítása az ország területét — a honvéd és a csendőrkörzetek területi beosztásának megfelelően — 7 tűzrendészeti körzetbe osztotta. Az ország tűzrendészeti teendőit az országos tűzrendészeti felügyelő fogta össze. Alárendeltségébe tartoztak a körzeti tűzrendészeti felügyelők, akik a vármegyei és a törvényhatósági jogú tűzrendészeti felügyelőket irányították. A tűzrendészeti felügyelői rendszerben a legalacsonyabb szintet a járási és a rendezett tanácsú városok tűzrendészeti felügyelői alkották. Ezzel létrejött a magyar állam tűzrendészeti szakhatósági rendszere. A tűzrendészeti felügyelők és a tűzoltó parancsnokok hivatalból tagjai voltak a közgazdasági bizottságoknak.²⁸

A törvény felhatalmazta az illetékes törvényhatóságokat, hogy a hatósági területükön működő ipari és mezőgazdasági nagyüzemeket kötelezhessék üzemi tűzoltó szervezetek felállítására.

A korábbi szabályozást továbbfejlesztve a jogszabályok négy féle tűzoltóságot különböztettek meg, úgy mint hivatásos, önkéntes, köteles és magán tűzoltóságokat. A tűzoltóságoknak továbbra is kötelezően előírták a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség-i tagságot.²⁹

Az 1936. évi tűzrendészeti törvény³⁰, valamint végrehajtási utasítása³¹ volt a polgári magyar állam tűz elleni védekezési rendszerét szabályozó jogszabályoknak a csúcsa, egyben pedig a tűzoltó szervezetek, illetve tűzrendészeti hatóságok szabályozásának is a legfejlettebb formája.

Mindkét jogszabályban nyomot hagyott a háború közelsége, hiszen harctevékenység által sújtott területeken a tűzoltóságokat a területileg illetékes katonai parancsnok ideiglenes átalárendeltségébe helyezte. A II. világháborúval zárult a polgári magyar állam időszaka és annak részeként a polgári magyar tűz elleni védekezés is. Már az Ideiglenes Nemzeti Kormány 1945-ben elrendelte a tűzoltóságok és a tűzrendészet újjászervezését. E témában kibocsátott rendelkezésében pedig, egységes magyar tűzoltóságot állított fel, felosztatva a Magyar Országos Tűzoltó Szövetséget és az önkéntes tűzoltó testületeket. Felállította az országos és a vármegyei, illetve budapesti tűzoltó-parancsnokságokat. A Tűzbiztosítók által kötelezően befizetendő járulék összegét pedig — a korábbi 1-2 %-ról — a bevétel 10 %-ra növelte.³² **(VIII.sz. melléklet)**

Érdekes körülmény, hogy az Ideiglenes Nemzeti Kormánynak a tűzoltóság és a tűzrendészet újjászervezéséről szóló rendelete hatályon kívül helyezte ugyan az 1936. évi tűzrendészeti törvényt, azonban ennek a végrehajtási utasításáról nem rendelkezett. A végrehajtási utasítást így csak 1957-ben hatálytalanították.³³

A korábban ismeretlen kinevezéseken nyugvó parancsnoki rendszer elősegítette a régi vezetők és szakemberek kiszorítását, helyükre pedig, a Kommunisták Magyarországi Pártjának, majd a Magyar Kommunisták Pártjának szimpatizánsai kerülhettek, akik általában a kellő szakmai hozzáértés hiányával küszködtek. Ez a helyzet nem csupán a tűzoltóságot jellemezte ebben az időben, hanem a teljes magyar rendvédelmet. A Magyar Királyi Rendőrség helyébe lépő Magyar Államrendőrség új tisztjeinek döntő többsége például még érettségivel sem rendelkezett, szemben a régi tisztekkel, akik jogakadémiai végzettséggel vagy jogtudori diplomával rendelkeztek.³⁴

A korábbi törvények rendeleti úton történő hatálytalanítása sem tekinthető egyedi, csupán a magyar tűzoltóságot súlytató cselekedetnek. A Magyar Királyi Csendőrséget például ugyancsak rendeleti úton számolta fel az ideiglenes nemzeti kormány³⁵, holott a testületet a legitim magyar országgyűlés 1881-ben hozta létre.³⁶

A polgári magyar állam tűzoltóságainak a pártállam tűzoltóságába vezető átmeneti időszaka 1948-ban zárult. Ekkor kormányrendelet formájában szabályozták a témakört a tűzvédelmi szervezetek teljes államosításával. Ekkor került megszüntetésre a városi és üzemi tűzoltóságok formájában még meglévő szétagoltság, ezzel megteremtve az egységes állami tűzoltóságot. Rendeleti úton újraszabályozták a tűzrendészeti és a tűzoltási feladatokat, a hatásköröket, a szervezeteket, a kapcsolódó szabályszerűségeket tényállásait.³⁷ **(IX.sz. melléklet)** A polgári magyar állam tűzoltósági törvényének 1945. évi hatálytalanítása után 12 évvel később került sor a pártállam keretei között az első tűzoltósági törvény létrehozására 1956-ban, amelyet általában tűzrendészeti kódex néven emlegettek.³⁸

Összességében megállapítható, hogy a polgári magyar állam tűzoltósági modellje sokkal szélesebb társadalmi alapokon nyugodott, mint a pártállami modell és a polgári modell részét alkották a társadalmi szerveződések, a választási szisztéma, amit a pártállami struktúra nélkülözött. Kétségtelen tény azonban, hogy az államosítás nyomán a szakterület anyagi ellátásának a biztonsága gyarapodott. A több évtized során kifejlesztett polgári modell jól megállta a helyét még a háborús körülmények között is. Vitathatatlan erőnyei ellenére azonban tökéletesen alkalmatlan volt arra, hogy a pártállam viszonyai között működjön. A magyar polgári tűzvédelmi modell pártállamba integrálhatatlanságából fakadóan e modellt megszüntették, helyette pedig a szovjet tűzvédelmi szisztémát adaptálták Magyarországon.

Jegyzetek:

¹ GALÁNTAI: 43-45.p.

² Loc.cit.

³ ZACHAR

⁴ SZILÁGYI — SZABÓ

⁵ Loc.cit.

⁶ Aradon már 1835-ben létrejött az „Első Önkéntes Polgári Tűzoltókör”, melynek alapszabályzatát a Nagyváradai Császári Királyi Helytartósági Osztály 1861-ben hagyta jóvá. Az első üzemi tűzoltóságot pedig, 1855-ben az Óbudai Hajógyárban hozták létre.

⁷ 1872/VIII.tc.

⁸ 1870-ben Budapesten, 1878-ban Debrecenben, 1880-ban Kecskeméten, 1886-ban Pécsen hoztak létre hivatásos személyi állománnyal rendelkező tűzoltóságot.

⁹ 3365/1869. (VI.17.) BM.kl.

¹⁰ 53 720/1878.BM.kr.

¹¹ Dr. LINDNER Gusztáv 1876-ra, a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség választmánya 1883-ra, RÖSCH Frigyes és dr. HAUER Gyula 1885-re tűzrendészeti –törvénytervezeteket hoztak létre, melyeket eljuttattak a belügyi tárcához, illetve az 1883. évi tervezetet közzé tették a *Tűzoltó Közlöny* 1884 októberi számában is.

RONCSIK: 430-435.p.

¹² 53 888/1888.BM.kr.

¹³ Loc.cit.

¹⁴ PARÁDI Ákos ; PARÁDI Ákos — PARÁDI József

¹⁵ PARÁDI Ákos: op.cit.

¹⁶ Rendeleti úton szabályozták a tűzoltó szerek hazai cégektől történő kizárólagos beszerzését, a felszerelések szabványosítását, a tűzoltó szerek vasúti szállításának kedvezményessé tételét, a tűzoltó tanfolyamokat stb.

¹⁷ 49 925/1882.BM.r.

¹⁸ 32 706/1882.BM.kr.

¹⁹ RONCSIK: op.cit. 439.p.

²⁰ Loc.cit. 142-145.p.

²¹ 230 000/1925.BM.r.

²² Loc.cit.

²³ Loc.cit.

²⁴ PARÁDI József: A magyar rendvédelem személyi állományának szociális viszonyai 1867-1945. ; PARÁDI József: A polgári magyar állam rendvédelmi testületeinek humán viszonyai 1867-1945.

²⁵ 1936/X.tc.

²⁶ 180 000/1936.BM.r.

²⁷ 1936/X.tc. : op.cit.

²⁸ Loc.cit.

²⁹ Loc.cit.

³⁰ Loc.cit.

³¹ 180 000/1936.BM.r. : op.cit.

³² 10 280/1945.ME.r.

³³ A hatálytalánítást a tűzoltóságokról és a tűzrendészetről szóló 1956/13.tvr. végrehajtásáról szóló 4/1957 (XI.19.) BM.r. írta elő.

³⁴ PARÁDI József: Rendvédelmi tisztképzésünk hagyományai. ; PARÁDI József: Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere 1867-1945. ; PARÁDI József: A magyar rendőrtisztképzés tradíciói 1867-1945. ; PARÁDI József: A polgári magyar állam rendvédelmi testületeinek humán viszonyai 1867-1945. : op.cit.

³⁵ 1690/1945.ME.r. ; PARÁDI József: *A Magyar Királyi Csendőrség. Az első magyar polgári, központosított közbiztonsági őrtestület 1881-1945.* ; PARÁDI József: A polgári magyar állam első központosított közbiztonsági szerve a Magyar Királyi Csendőrség. ; PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség megalakulása és működése 1881-1918.

³⁶ 1881/III.tc.

³⁷ 5090/1948. (V.13.) korm.r.

³⁸ 1956/13.tvr. a tűzoltóságról és a tűzrendészetről.

Jegyzetekben alkalmazott rövidítések:

MONOGRÁFIÁK, KISMONOGRÁFIÁK ÉS HASONLÓ JELLEGŰ KÖTETEK

GALÁNTAI	—	GALÁNTAI József: <i>A Habsburg-monarchia alkonya. Osztrák-magyar dualizmus 1867-1918.</i> Budapest, 1985, Kossuth. 386 p. HU-ISBN 963 09 2589 3.
PARÁDI Ákos — PARÁDI József	—	PARÁDI Ákos — PARÁDI József: <i>Rendvédelmünk 1867-1945.</i> Budapest, 2006, Rendőrtiszti Főiskola. HU-ISBN 963 06 0281 4.
PARÁDI József: <i>A Magyar Királyi Csendőrség. Az első magyar polgári, központosított közbiztonsági őrtestület 1881-1945.</i>	—	PARÁDI József: <i>A Magyar Királyi Csendőrség. Az első magyar polgári, központosított közbiztonsági őrtestület 1881-1945.</i> Budapest, 2012, Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. 281 p. HU-ISBN 978 963 08 4794 0. /A magyar rendvédelem-történet öröksége, 2./ HU- ISSN 2062-8447.
RONCSIK	—	RONCSIK Jenő: <i>A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség hatvanéves története 1870-1930.</i> Debrecen, 1935, Városi Nyomda. 550 p.
SZILÁGYI — SZABÓ	—	SZILÁGYI János — SZABÓ Károly: <i>A tűzrendészet fejlődése az őskortól a modern időkig.</i> Budapest, 1986, Budapest-Kecskemét, BM Kiadó. 387 p. HU-ISBN 963 77 0313 6.

TANULMÁNYOK

- PARÁDI Ákos — PARÁDI Ákos: A magyar rendvédelem civil szerveződései 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XV. évf. (2008) 18. sz. 28-51. p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2004. október 13-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „*Karhatalmi feladatok a bűn-megelőzés és a békefenntartás szolgálatában Európában a XIX-XX. század-ban.*” című XVIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
- PARÁDI József: A polgári magyar állam első központosított közbiztonsági szerve a Magyar Királyi Csendőrség. — PARÁDI József: A polgári magyar állam első központosított közbiztonsági szerve a Magyar Királyi Csendőrség. *Belügyi Szemle*, XXXVII.évf. (1989) 2.sz. 35-40.p. HU-ISSN 0017-6540.
- PARÁDI József: Rendvédelmi tisztképzésünk hagyományai — PARÁDI József: Rendvédelmi tisztképzésünk hagyományai. *Belügyi Szemle*, XXXV.évf. (1997) 4.sz. 101-109.p. HU-ISSN 1218-8956.
- PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség megalakulása és működése 1881-1918. — PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség megalakulása és működése 1881-1918. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, VII.évf. (1997) 8.sz. 78-83.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „*A napóleoni közbiztonsági őrtisztület útja Párizstól — Itálián és Ausztrián keresztül — Budapestig.*” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
- PARÁDI József: Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere 1867-1945. — PARÁDI József: Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XIII.évf. (2007) 16.sz. 90-93.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „*A rendvédelmi szakképzés története.*” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
- PARÁDI József: A magyar rendőrtiszt-képzés tradíciói 1867-1945. — PARÁDI József: A magyar rendőrtiszt-képzés tradíciói 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XIII.évf. (2007) 16.sz. 94-99.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „*A rendvédelmi szakképzés története.*” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
- PARÁDI József: A magyar rendvédelem személyi állományának szociális viszonyai 1867-1945. — PARÁDI József: A magyar rendvédelem személyi állományának szociális viszonyai 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XIV.évf. (2008) 17.sz. 57-64.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2003. november 11-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „*A rendvédelem humán viszonyai.*” című XVII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
- PARÁDI József: A polgári magyar állam rendvédelmi testületeinek humán viszonyai 1867-1945. — PARÁDI József: A polgári magyar állam rendvédelmi testületeinek humán viszonyai 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XIX.évf. (2010) 22.sz. 92-114.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2008. október 10-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „*Másfél évszázad rendszerváltozásainak hatásai nemzeti rendvédelmünkre.*” című XXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
- ZACHAR — ZACHAR József: Fejezetek az osztrák csendőrség történetéből. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, VII.évf. (1997) 8.sz. 105-109.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „*A napóleoni közbiztonsági őrtisztület útja Párizstól — Itálián és Ausztrián keresztül — Budapestig.*” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

JOGSZABÁLYOK

1872/VIII.tc.	—	1872/VIII.tc. az ipartörvény.
1881/III.tc.	—	1881/III.tc. a közbiztonsági szolgálat szervezéséről.
1936/X.tc.	—	1936/X.tc. a tűzrendészet fejlesztéséről.
53 720/1878.BM.kr.	—	53 720/1878.BM.kr. az országos tűzoltó szövetség központi választmányának szakközegül elismerése tárgyában. <i>Magyarországi Rendeletek Tára</i> , XII.évf. (1878) II. füzet. 50-51.p.
49 925/1882.BM.r.	—	49 925/1882.BM.r. az öngyújtogatásra csábító túlbiztosítások meggátolása. <i>Magyarországi Rendeletek Tára</i> , XVI.évf. (1882) I. füzet. 1125-1483.p.
32 706/1882.BM.kr.	—	32 706/1882.BM.kr. tüzesetek alkalmazásának, a tűz támadásának közvetlen okai iránt felveendő jegyzőkönyvek és azok alapján kiállítandó ügynevezett „ártatlansági bizonyítványok” ügyében. <i>Magyarországi Rendeletek Tára</i> , XVI.évf. (1882) I. füzet. 1123-1124.p.
53 888/1888.BM.kr.	—	53 888/1888.BM.kr. tűzrendészeti kormányrendelet kibocsátása tárgyában. <i>Magyarországi Rendeletek Tára</i> , XXII.évf. (1888) I. füzet. 1127-1128.p.
230 000/1925.BM.r.	—	230 000/1925.BM.r. a tűzrendészetéről alkotott 53 888/1888.BM.kr. kiegészítéséről, módosításáról és végrehajtásáról. <i>Magyarországi Rendeletek Tára</i> , XXXIX.évf. (1925) I. füzet. 249-258.p.
180 000/1936.BM.r.	—	180 000/1936.BM.r. a tűzrendészet újabb szabályozásáról. <i>Magyarországi Rendeletek Tára</i> , XLVIII.évf. (1936) II. füzet. 789-920.p.
10 280/1945.ME.r.	—	10 280/1945.ME.r. a tűzoltóság és a tűzrendészet újjászervezéséről. <i>Magyarországi Rendeletek Tára</i> , LIX.évf. (1945) I. füzet. 901-904.p.
1690/1945. (V.7.) ME.r.	—	1690/1945. (V.7.) ME.r. a csendőrség felosztásáról és az államrendőrség megszervezéséről. <i>Magyarországi Rendeletek Tára</i> , LXXIX.évf. (1945) I-VI. füzet. 131-133.p.
5090/1948. (V.13.) korm.r.	—	5090/1948. (V.13.) korm.r. az állami tűzoltóság szervezése és a tűzoltóság szervezete tárgyában.
1956/13.tvr.	—	1956/13.tvr. a tűzoltóságról és a tűzrendészetéről.
3365/1869. (VI.17.) BM.kl.	—	3365/1869. (VI.17.) BM.kl. a Magyar és Erdélyország összes törvényhatóságához a tűzrendészeti szabályok kezelése iránt.

Mellékletek jegyzéke:*I.sz.melléklet*

3365/1869.BM.kl. a Magyar- és Erdélyország ország összes törvényhatóságaihoz, a tűzrendészeti szabályok kezelése iránt.

II.sz.melléklet

53 720/1878.BM.r. az Országos Tűzoltó Szövetség központi választmányának szakközegül elismerése tárgyában.

III.sz.melléklet

53 888/1888.BM.kr. tűzrendészet kormányrendelet kibocsátása tárgyában .

IV.sz.melléklet

49 925/1882.BM.kr. az öngyújtogatásra csábító túlbiztosítások meggátolása tárgyában.

V.sz.melléklet

32 706/1882.BM.kr. tüzesetek alkalmával a tűz támadásának közvetlen okai iránt felveendő jegyzőkönyvek és azok alapján kiállítandó ügynevezett „ártatlansági bizonyítványok” ügyében.

VI.sz.melléklet

230 000/1925.BM.kr. a tűzrendészetéről alkotott 53 888/1888.BM.r. kiegészítése, módosítása és végrehajtása tárgyában.

VII.sz.melléklet

1936/X.tc. a tűzrendészet fejlesztéséről.

VIII.sz.melléklet

10 280/1945.ME.r. a tűzoltóság és a tűzrendészet újjászervezéséről.

IX.sz.melléklet

5090/1948.korm.r. az állami tűzoltóság szervezése és a tűzoltóság szervezete tárgyában.

3365/1869.BM.kl.

a Magyar- és Erdélyország ország összes törvényhatóságaihoz, a tűzrendészeti szabályok kezelése iránt.

A tűzvész-esetek tapasztalás szerint a takarítás és cséplés idején leggyakoribbak, s akkor egyszersmind legveszedelmesebbek is legkárosabbak is, mert a behordott takarmány és élet a tűz terjedésének bő anyagot szolgáltatván, a tűz nehezen oltható, s így sokszor egész községek, a lakosság összes természetmányaival együtt, a tűz martalékául esnek.

Ily károk lehető elhárítása végett felhívom a törvényhatóságokat, hogy a tűzrendészeti szabályok szigorú kezelése iránt területeiken, a *helyi körülmények* szerint, czélszerűen és erélyesen intézkedjenek.

Különösen intézkedés teendő:

1. Hogy a takarmány és természetmények összehalmozása a házak közt *lehetőleg* korlátoztassék, s a községek azok tartására, mennyiben ez kivihető, inkább a községen kívül jelöljenek ki alkalmas helyeket, s a cséplés és nyomtatás lehetőleg szintén künn eszközöltessék.

2. Hogy a takarmány és élet behordásánál csűrökben, csűrkeretekben, szérűkön, istállóknak, padlásokon s általában könnyen gyúló anyagok közelében a dohányzás, nyílt-világgal való járás, lövöldözés, tüzelés és bármily tüzelő szerek használata szigorúan megtiltassék, a gyufák és más tüzelő szerek a gyermekek elől gondosan őriztessenek, és tűzveszélyes gyermeki játékszerek használata általában meg ne engedessék.

3. Hogy a szükséges tűzoltó szerek, hol nincsenek, a községek által lehetőleg megszereztesse, és a meglevők folyvást jó karban tartassanak.

4. Hogy minden háznál, csűrnél, szérűnél s a takarmány és élet más rakhelyén a megkívántató mennyiségű víz, a tűzoltáshoz szükséges házi eszközökkel folyvást készen tartassék.

5. Hogy a kémények rendesen tisztíttassanak.

6. Hogy a csavargók, kik nem ritkán okai a tűzvésznek, szemmel tartassanak, és illetőségük helyére eltoloncoztassanak.

7. Hogy minden helységben a helyi viszonyoknak megfelelő tűzörség szerveztessék, s ott, hol az kivihető, tűzoltóegyletek létesíttessenek.

8. Hogy a lakosság a tűzkár elleni biztosítás üdvös voltáról felvilágosíttassék, s vagyonának biztosítására erélyesen buzdíttassék.

9. Hogy az építkezéseknél a tűzrendőri szabályok megtartassanak, és a nép minden alkalommal lehetőleg szilárd, kevésbé tűzveszélyes anyagokkal való építkezésre serkentessék.

10. Hogy a községi előljárók, netaláni tűzvész esetére, a tűzoltásnak észszerű *intézésére* személyesen köteleztessenek, kijelentetvén, hogy az előljáró ebbeli intézkedéseinek büntetés terhe alatt mindenki engedelmeskedni tartozik.

11. Minden tüzeset után, a tűztámadás okának lehető kinyomozása végett, a helyszínén vizsgálat teendő, s a tűzvész vétke okozóinak törvényszerű megfenyítése eszközöndő.

12. Gyűjtogatások észlelése esetében, a gyűjtogatatok ellen rendelendő rögtönbíráskodás engedélyezése végett a belügyministeriumhoz azonnal jelentés teendő.

Budán, 1869. évi június-hó 17-én.

53 720/1878.BM.r.

az Országos Tűzoltó Szövetség központi választmányának szakközegül elismerése tárgyában.

Az országos tűzoltószövetség központi választmányának hozzám intézett folyamodványa folytán, melyben közcéljainak előmozdítására, különösen pedig a központi választmány ügyviteli költségeinek részbeni fedezésére anyagi és erkölcsi támogatás, egyszersmind pedig szakközegül való elismerését kéri, figyelembe véve ezen közegnek a nemzetgazdasági és közbiztonsági tekintetben messze kiható jelentőséggel bíró tűzoltói intézmény terjesztésére és annak ugyanazonos és helyes elvek szerint való fejlesztésére irányzott üdvös hatását és czélszerűségét, a jelen számú és keltű rendelettemmel az orsz. tűzoltószövetség központi választmányát tűzoltó ügyekben illetékes szakközegül ismertem el, és felhívom a vármegye, város közönységét is, hogy valahányszor ily ügyekben szakvéleményre van szüksége, az iránt közvetlenül a nevezett országos tűzoltószövetségnek központi választmányához forduljon.

Mint hogy továbbá az országos tűzoltó-szövetség gyarapodása és felvirágzása a hazai tűzoltóegyletek buzgó támogatásától függ, felhívom a törvényhatságot, hogy a területén levő tűzoltó egyleteket fennebbiekről értesítvén, és az ily irányú társulás fontosságáról és szükségességéről meggyőzvé, azokat a szövetséghez való csatlakozásra hívja fel.

Budapesten, 1878. évi február hó 5-én.

Tisza s.k.

Forrás ! Magyarországi Rendeletek Tára, XII.évf. (1878) II. füzet. 50-51.p.

53 888/1888.BM.kr.

tűzrendészet kormányrendelet kibocsátása tárgyában.

A tűzvész-statisztikának megdöbbentő adatai, a tűzvések által okozott jelentékeny károk úgy a humanizmus, mint a nemzet közgazdasági érdekeinek szempontjából elodázhatlan kötelességemmé tették, hogy a magam részéről jelen tűzrendészeti kormányrendelet kibocsátásával a bajon lehetőleg segíteni igyekezzem. E kormányrendelet - melyhez függelékként minden a tűzrendészetre vonatkozó törvényszakasz és szabályrendeleti pont csatolva lőn égető szükségnek felel meg, s hivatva van több régóta és különféle oldalról hangoztatott eszméket az elmélet teréről a köz- és magánjó valódi érdekében a gyakorlati életbe átvinni.

De ha a legüdvösebb kormányrendeletektől általában csak akkor várható igazi eredmény, ha azok végrehajtásához az arra hivatottak jóakarattal és a kellő ügybuzgalommal járulnak, úgy jelen szabályrendelet is csak akkor teremti meg a várt eredményt, ha a törvényhatóságok és közegek híven megteszik előírt kötelességeiket.

Jelen szabályrendelet életbelépésénél kiválóan számítok a törvényhatóságok és érdekelt közegeknek hazafias és lelkiismeretes buzgóságára, s a legszigorúbb felügyelettel leszek, hogy a rendelet intézkedései kifogástalanul foganatosíttassanak.

Feleslegesnek tartván a törvényhatóságok figyelmét a szabályozni szándékolt kérdés fontosságára bővebben felhívni, és a kormányrendelet egyes §-ainak bővebb magyaráztatásába bocsátkozni, csupán azt az egyetlen intézkedést emelem itt ki különösen, hogy a szabályrendelet szerint minden községnek kell tűzoltósággal bírnia, s egyszerűen felhívom a törvényhatóságot, hogy a mellékelt tűzrendészeti kormányrendeletnek mihamarabb életbeléptetéséről haladéktalanul gondoskodjék, illetőleg tegye meg az életbeléptetéshez szükséges intézkedéseket. Elvárom különösen, hogy a kormányrendeletnek a jelen rendelet vételét követő legközelebbi közgyűlésen tárgyalatásáról gondoskodjék, s a célirányos cselekvési programot állapítsa meg, miről is hozzám a közgyűlést követő 14 nap alatt külön jelentés teendő, valamint itt is különösen hangsúlyozom, hogy a szabályrendelet 33. §-a értelmében a tett intézkedések tényleges eredményéről hozzám a folyó 1888. évi december hó 15-ig okvetlenül tüzetes jelentés teendő.

A kérdéses tűzrendészeti kormányrendelet . . . példányban ide mellékelve, a rendezett tanácsú városok és szolgabírói járásoknak a kellő számú példányokkal ellátása végett a törvényhatóság rendelkezésére bocsátatik.

Kelt Budapesten, 1888. évi augusztus hó 12-én.

B. Orczy Béla, s. k.

I. FEJEZET

Általános határozatok

A tűzrendészet azon szabályok összessége, melyek célja a tűzvész kitörését megakadályozni, s ha az mindamellett kitört, azt lehetőleg mielőbb eloltani. Az intézkedések tehát első sorban megelőzők, másodsorban pedig a gyors és sikeres oltásra vonatkoznak. Az előbbiekhöz, a megelőző tűzrendészethez tartoznak:

- a, a helyi viszonyoknak megfelelő, célszerű építési rendszabályok, illetve szabályrendeletek, különös tekintettel az építési anyagra, a tüzelő helyekre, kéményekre, és
- b, a tűzveszélyes tárgyak iránti intézkedések.

A másodikhoz, a tűzoltói részhez tartoznak azon megállapodások, melyek:

- a, köz- és magán-tűzoltási szerek beszerzésére, mindenkor akadálytalan készentartására, s azoknak mikénti helyes használatára és alkalmazására, továbbá
- b, egy tűzoltói rendnek megállapítására s ezzel kapcsolatban jól rendezett, szakszerű tűzoltói és mentői intézménynek (tűzoltóság) létesítésére vonatkoznak.

2. §

A tűzrendészetet a község kezeli (1886: XXII. t. -cz. 21. §. g/ pontja és 22. §.). E célból a helyi viszonyoknak megfelelő szabályrendeletet alkotni köteles; és pedig kis- és nagy községek, továbbá rendezett tanácsú városok az 1886. évi XXII. t.-cz. 21. §. a1 pontja, továbbá 27. és 28. §-ai, törvényhatósági joggal felruházott városok pedig az 1886. évi XXI. t.-cz. 3., 27. és 28. §-ai értelmében.

Ha ezen szabályrendeletekben kihágások minősítésénél büntető határozatok állapíttatnak meg, az csak az 1879. évi XL. t.-cz. vonatkozó szabványainak megtartásával történhetik. Ily kihágásokat ezen törvény értelmében kis- és nagyközségek nem állapíthatnak meg; a szabályrendelet a vármegye által alkotandó.

4. §.

Ily szabályrendeletek alkotásánál, valamint a tűzrendészetre vonatkozó mindennemű hatósági intézkedésnél úgy a törvényhatóságok, valamint a községek a magyar országos tűzoltó szövetség központi választmányának - melynek székhelye Budapesten van, s mely ily ügyekben a Belügyminisztériumnak is szakközege - útbaigazító szakvéleményét igénybe vehetik, a igen kívánatos, hogy igénybe vegyék. (Belügyministeri körrendelet II/5. 1887. 53,720.sz. Lásd Rendeletek Tára 1878. 50. old.)

II. FEJEZET

Megelőző tűzrendészet

5. §.

Tűzvész kitörése és terjedése ellen legbiztosabb óvszer lévén a helyi viszonyokhoz mért jó és szilárd építkezés addig is, míg ez irányban törvény útján történhetik gondoskodás, megfelelő építkezési szabályrendelet alkotandó.

Rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal bíró városok ezt a törvényt (1886: XXII.) keretén belül és az ott megjelölt alakítások megtartása mellett önmaguk tehetik.

Kis és nagyközségekre nézve, melyeknek az építészeti rendészet nem tartozik hatáskörükbe, e tekintetben a vármegye törvényhatósága tartozik gondoskodni.

6. §.

A megelőző tűzrendészethez tartoznak azok is, mik az 1869. évi június 17-én 3.365. sz. a. (Rend. Tára 715. oldal) kelt belügyministeri körrendeletben kötelezőleg megállapítottak, azonban azon megjegyzéssel, hogy a kéményseprés tekintetében most már azon szabályrendeletek irányadók, melyeket az 1884: XVII. t. - cikk (ipartörvény) 11., 12., és 16. §-ai alapján a törvényhatóságok és rendezett tanácsú városok a törvényes formák megtartásával alkottak, illetve alkotni tartoznak.

7. §

A vízkészletről való gondoskodás egy fontossága a megelőző tűzrendészetnek. E végből azon községekben, hol az oltáshoz szükséges vízmennyiség természetes tartályokban nem található, kötelessége minden községi előljárásnak legalább egy bő tartalmú kút készíttetéséről és fenntartásáról gondoskodni. Nagyobb községek célirányosan elosztott több hasonló kúttal látandók el.

Ott, hol kutak a helyi viszonyoknál fogva nem létesíthetők medencze, vízfogók vagy úsztatok (zúgok) építendőek, melyek évenként legalább egyszer gyökeresen kitakarítandók.

Nagyobb építkezésekhez adott építkezési engedélyeknél kút építése kötelező feltételül tűzendő. Ezen kutak oly helyre építendőek, hogy tűz esetében könnyen hozzáférhetők legyenek.

Tűzvész esetében a telkén fekvő vizet a tűzoltástól senki meg nem vonhatja.

8. §

Ide tartozik végre a megfelelő tűzoltószereknek készletben tartása.

Erre vonatkozólag a következők rendeltetnek:

Minden, legalább 50 házból álló község köteles következő tűzoltó szereket beszerezni s azokat biztos, ezélra készült helyen jó karban fenntartani:

1. Egy szívó fecskendőt, legalább 10 cm átmérőjű széles henger- és 60 m tömlővel.
2. Egy vízfordó kocsit 3 hl. fordó és 1 hl. káddal.
3. Két tűzlétrát.
4. Két csákányt.
5. Két tűzhorgot.
6. Két fejszét.
7. Négy vasvillát.
8. Két lámpást.

Még kisebb községek, valamint nagyobb építmények birtokosai targoncza- vagy puttonyfecskendők tartására köteleztetnek.

Minden ház ellátandó a kellő tűzoltó szerrel, melynek mennyiségét és minőségét a helyi tűzoltó-szabvány állapítja meg s azoknak meg- és mibenléte a tűzszemle alkalmával ellenőriztetik.

A községek részéről beszerzendő szívó fecskendők a magyar országos csavarral látandók el. A létező fecskendők ezen rendelet életbeléptétől számítandó egy év alatt, ha hengerüregük 10 vagy több centiméter, a magyar országos egységes csavarra idomítandók át.

9. §

Általában tűzvészt okozható tiltott cselekmények vagy mulasztások azonnal meggátolandók, s a mennyiben elbírálásuk a községi előljárásság hatáskörébe nem tartoznék, az illetékes hatóságnak azonnal bejelentendők.

10. §

Végre a helyhatóság saját kiküldöttjei által a tűzoltó-parancsnokság közbejöttével a körülményekhez képest többször, de legkevesebb kétszer egy évben általános tűzvizsgálatot tart, a tűzveszélyes bajok elhárítását szükség esetében az illetőnek költéségre elrendeli, s eszközli a háztulajdonosok által tartani kötelezett oltószerek, vízkészlet meglétét s jókarban tartását, a kémények tiszta voltát ellenőrzi. Eljárásáról külön jegyzőkönyvet vezet, melyet esetről esetre a felügyeletet gyakorló tűzoltó-parancsnoknak betekintés végett bemutatni köteles.

III. FEJEZET

Tűzjelzés

11. §

Ki a községben kitört tüzet, vagy tűzveszélyt észreveszi, köteles azt azonnal köztudomásra hozni.

12. §

A más községben észrevett tüzet tartozik az észretevő tartózkodási helye bírájának (polgármesternek) vagy a rendőrségnek és a tűzoltóságnak haladéktalanul jelenteni.

13. §

A községi bíró (polgármester) köteles a szabályszerű rendelkezéseket megtenni s intézkedni, hogy a tűzvész kitérésének híre úgy helyben, mint - ha az szükséges - a szomszéd községben lehető gyorsan elterjedjen, utóbbi esetben lehetőség szerint lovas tűzjelentők által. A főszolgabíró is azonnal értesítendő, ki — ha lehetséges - a tűzvész helyén megjelenni köteles.

14. §

A tűzriadó a helybeli viszonyok szerint rendezendő.

IV. FEJEZET

Tűzoltás

15. §.

A keletkezésben levő vagy már kitört tűzvész elfojtását az erre megalakult tűzoltóság eszközli.

A tűzoltóság, vagy:

a, rendszeres szakszerű, díjazott tűzoltóság, melyet a község saját költségére, mint községi intézményt ezélt tart s rendszeres vezénylet alatt minden szükségesséll ellát, vagy

b, önkéntes tűzoltóság, mely egyleti alapon önkéntesen szervezkedik s alapszabályai szerint ugyanazon szolgáltatot teljesíti, mint a díjazott tűzoltóság, végre

c, községi (köteles) tűzoltóság, melyet oly kisebb községek, melyek az a.) és b.) pontban említett tűzoltóságot felállítani nem képesek, saját tűzrendészed, illetve tűzoltási rendszabályuk szerint létesíteni kötelesek; megjegyeztetvén, hogy ilynemű köteles tűzoltóságnak minden, bármily kis községben, a vármegye által meghatározandó, egy évet azonban meg nem haladható idő alatt létesülnie kellene, melynek vezetéséről a községi előljáróság gondoskodni tartozik.

16. §.

Díjazott tűzoltóságot az azzal járó tetemes költségnél fogva, főleg csak törvényhatósági joggal felruházott, vagy rendezett tanácsú városok állíthatnak fel s a szükséges költségekről saját háztartásukban költségvetésileg gondoskodnak, felhasználhatván esetleg rendelkezésükre álló más forrásokat is.

17. §.

A tűzoltóság legkönnyebben alkalmazható s a községekre nézve a legkevesebb költséggel járó neme az önkéntes tűzoltó intézmény. A törvényhatóságoknak s a főszolgabíráknak magasztos feladata úgy hivatalos, valamint társadalmi úton odahatni, hogy ezen intézmény - a hol csak lehetséges - létesüljön.

Minden községben, melyben legalább 25 alkalmas férfi egyén ajánlkozik, az önkéntes tűzoltóegylet az eleve elkészült alapszabályok szerint megalakítható. E tekintetben ismételtlen figyelmeztetem a törvényhatóságot, hogy a magyar országos tűzoltó-szövetség központi választmánya kész minden lehető útbaigazítást megadni.

Az önkéntes tűzoltóság rendszerint alapszabályszerű járulékaiból önmagát tartja fenn. Ott azonban, hol az szükséges, a költségekhez a község is hozzájárul esetről-esetre megállapítandó módon.

A vármegyei törvényhatóságok komoly megfontolás tárgyává teendők, váljon az önkéntes tűzoltói intézményt nem lehetne-e bizonyos esetekben meghonosítani akként, hogy két vagy több község vagy egy körjegyzőséget képező községek közösen alkossanak önkéntes tűzoltóságot? Ez természetsszerűleg csak ott mutatkozik célszerűnek hol a községek aránylag elég közel vannak egymáshoz arra, hogy tűzvészely esetén a segély mindenkori gyorsan érkezhessék meg.

18. §.

Mindazon községekben, melyekben sem díjazott, sem önkéntes tűzoltóság fel nem állítható a jelen rendelet közhírré tételétől számított legkésőbb egy év alatt, a község 20-40 éves férfi lakói sorából községi (köteles) tűzoltóság szervezendő és életbe léptetendő.

19. §.

Minden tűzoltó jogosult, szolgáltatban pedig köteles ebbeli minőségét kitüntető, szabályrendeletileg megállapított jelvényt viselni, melyet másnak, mint tűzoltónak, viselni 10 forintig terjedhető pénzbüntetés terhe alatt tilos.

20. §.

A szolgálatban levő tűzoltó közhatosági személynek tekintendő.

21. §.

A tűzvésznel magát kitüntetett tűzoltó jutalmazandó. A működésben önhibáján kívül károsult vagy szerencsétlenül járt tűzoltó a kár és munkaképtelenség mérvéhez illő módon a tehetségig segélyezendő s ily alap létesítendő. A segély az illető körülményeihez képest egyszer mindenkori kielégítés vagy állandóan húzandó évi segélyösszegeből, teljes munkaképtelenség s va-gyonhiány esetében pedig községi ápolás és ellátásból állhat.

22. §.

Oly önkéntes tűzoltó-testület mely a méltányos követelményeknek s a jelen kormányrendelet szabványainak fegyelem és szakszerű kiképzés tekintetében meg nem felel, a tűzrendészeti első fokú hatóság által feloszlatandó.

V. FEJEZET

A tűzvész tartamára és azutánra vonatkozó intézkedések

23. §.

A vész színhelyén az oltási technika tekintetében a tűzoltó-parancsnok intézkedik: azonban intézkedéseieért felelős.

24. §.

A vész színhelyén, akkor, ha több tűzoltóság van jelen, a műszaki vezérlet a helyi tűzoltóság parancsnokát illeti meg. Ott, hol díjazott tűzoltóság vagy önkéntes tűzoltóság nincs, a műszaki vezetést a segélyre elsőnek megérkezett szervezett tűzoltóság parancsnoka eszközli.

25. §.

A tűzoltás céljából magántulajdonba való beavatkozás csak indokolt szükség esetében s akkor is csak a vezénylő parancsnok rendeletére történhetik.

26. §.

Ha a tűz eloltatott, a községi előljáró, a hol pedig rendőrség volt jelen, a rendőri tisztviselő a jelen volt vezénylő parancsnok, nemkülönben a szükséges tanúk és szakértők közreműködésével azonnal köteles a tűzvész okaira nézve a legbehatóbb kutatást eszközölni, a tűzvész okát lehetőleg biztosan kinyomozni, s figyelemmel lenni, nem történt-e oly cselekmény vagy mulasztás, mely a törvénybe ütközik s kit terhel az? Végre a tűzoltó s mentő intézkedések megfeleltek-e rendeltetésüknek? Ha valaki ellen alapos gyanú támad a bünt. törv. által tiltott cselekmény vagy mulasztás miatt, a jelentés az illetékes bírósághoz azonnal beadandó.

A tűz eredetének megállapítása iránt eszközölt vizsgálatról azonnal jegyzőkönyv veendő fel, mely a vizsgálatot eszközölők által aláírandó.

Ezen jegyzőkönyv szigorúan azon minta szerint veendő fel, mely az 1870. évi aug. 24-én 3339. B. M. sz. a. kelt körrendelettel (lásd Rendeletek Tárá 361. oldalon), s 1879. évi okt. 22-én 47,281. sz. a. kelt körrendelettel (lásd a Rendeletek Tárá 588. oldalon) megállapított. Ezen jegyzőkönyv további intézkedés végett rögtön a fölötte hatóság elé terjesztendő.

27. §.

Ezen tűzvizsgálatokról felvett jegyzőkönyvek alapján az úgynevezett ártatlansági bizonyítványok csak az 1882. évi augusztus 14-én 32,706. és szeptember 17-én 49,925 számok alatt kiadott belügyministeri körrendeletek értelmében adhatók ki. (L. Rend. Tára 1123. és 1125. oldal.)

VI. FEJEZET

Büntetőeljárás

28. §.

A jelen rendelet ellen vétők tekintetében azon hatóságok bíraskodnak, melyek az 1880. évi augusztus. 17-én 38,547. sz. a. kelt bel- és igazságügyministeri rendelettel megállapítván, s ezek azon módon járnak el, miként az ott körülírva van. (1880. évi Rend. Tára 629. és következő lapjai.)

29. §.

A büntetés mérve a kihágásokról szóló törvény (1879: XL.) 141. és 142. §-aiban van meghatározva s az ezek alapján kiszabott pénzbüntetések az 1887. évi VIII. törvénycikkben megállapított célokra fordítandók.

30. §.

Jelen rendelet, illetve az ennek alapján kiadott szabályrendeletek oly meghagyásai ellen elkövetett kihágások, melyek a kihágási törvény 141. és 142. §-ai alá nem esnek, 2 forinttól 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel illetethetnek, s ezek vagy a tűzoltó alapra, vagy a tűzoltói segélyalapra, esetleg más, szabályrendeletileg megállapítandó célokra fordíthatók.

VII. FEJEZET

Köztörvényhatósági felügyelet

31. §.

Minden köztörvényhatóság a jelen rendelet vételét követő legközelebbi közgyűlésen azt tárgyalni s az iránt intézkedni köteles.

Ezen intézkedés a rendeletnek közhírré tételéből és egy - a vidéki viszonyoknak megfelelő - cselekvési programnak megállapításából áll.

32. §.

A közgyűlésnek a közhírré tételre, nemkülönben a programnak megállapítására vonatkozó határozatai, legkésőbb 14 nappal a közgyűlés után, külön jelentésben a belügyministeriumnak tudomására hozandók.

33. §.

Az ekként tett intézkedések tényleges eredményéről pedig minden törvényhatóság 1888. évi december 15-ig a belügyministeriumnak tüzetes jelentést adni tartozik.

34. §.

A törvényhatóság első tisztviselője (alispán, polgármester), továbbá a főszolgabírák a tűzrendészetet kiválólal gondozni, a felett felügyelni, azt folyton nyilvántartani s a mutatózó szükség szerint, lehetőleg fejleszteni kötelesek.

35. §.

A belügyministerium fenntartja magának, hogy a tűzrendészet állapotáról és fejlődéséről a rendes hivatalos úton felül oly külön megbízottnak kiküldésével is szerzend alapos tudomást, kik a magyar országos tűzoltó-szövetség választmányának ajánlatára, vagy magának a választmányának, vagy a tűzoltó-testületek parancsnokai sorából fognak választatni.

Zárhatározat

36. §.

Jelen rendelet hatálya a Budapest fővárosra nem terjed ki.

Forrás ! Magyarországi Rendeletek Tára, XXII.évf. (1888) I. füzet. 1127-1128.p.

49 925/1882.BM.kr.

az öngyújtogatásra csábító túlbiztosítások meggátolása.

Minthogy több törvényhatóságnak és gazdasági egyletnek részint közvetlenül hozzám, részint a földművelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter úrhoz intézett, s a nevezett miniszter úr által velem is közölt felterjesztésből arról értesültem, hogy ország-szerte általánosan azon nézet van elterjedve, miszerint az előforduló számos tüzeset onnan keletkezik, mivel a biztosító-társulatok részéről alkalmazott úgynevezett mozgóügynökök a közönséget minden tőlük kitelhető módon magas biztosítás eszközzésére igyekeznek rávenni, minek folytán igen gyakran túlbiztosítás és ezekből eredőleg öngyújtogatások történnek; minthogy továbbá a kereskedelmi törvény 470. §-a értelmében a biztosítási összeg a tárgyak teljes értékét meg nem haladhatja sőt, ha a túlbiztosítás bebizonyíthatólag rosszhiszeműleg történt, az egész biztosítás érvénytelen, az idézett törvény 478. §-a szerint pedig a biztosított tárgy teljes megsemmisülése esetében kártérítés fejében egyedül a biztosítási összeg fizetetik ki (mely összeg azonban nem lehet nagyobb, mint a tárgy értéke a megsemmisítés idejekor), de részbeni megsemmisülés esetébe ezen kártérítésnek is csak azon arányban van helye, a melyben a biztosítási összeg a tárgyak összértékéhez áll: az úgynevezett ártatlansági bizonyítványok kiállítása tárgyában folyó év augusztus hó 14-én 32.706 sz. a. kibocsátott rendeletem kapcsán fölhívom a törvényhatóságot, hogy a vidéki közönséget a túlbiztosításnak úgy anyagi mint erkölcsi tekintetében káros következményeire figyelmeztesse, s erélyesen hasson oda, miképp a biztosítók a hálaló ügynökök fentebb jelzett irányú törekvéseit saját érdekükben utasítsák vissza.

Kelt Budapesten, 1882. szeptember hó 17-én.

*Tisza s. k.***Forrás !** *Magyarországi Rendeletek Tára*, XVI.évf. (1882) I. füzet. 1125-1483.p.

32 706/1882.BM.kr.

tüzesetek alkalmával a tűz támadásának közvetlen okai iránt felveendő jegyzőkönyvek és azok alapján kiállítandó úgynevezett „ártatlansági bizonyítványok” ügyében.

Kétségtelen, hogy a tűzkár elleni biztosítás üdvös intézményének minél szélesebb körben való meghonosítása a biztosítás olcsóságától függ.

Minthogy pedig a biztosító intézetek és társaságok annál alacsonyabb biztosítási tételeket állapíthatnak meg, minél kevésbé vannak kitéve azon veszélynek, hogy a tűzkár elleni biztosítás egyesek részéről bűnös szándékkal könnyen hozzáférhető jövedelmi forrássá tétessék: a biztosítási intézmény közérdekű voltánál fogva a közigazgatási hatóságoknak is feladatukban áll, tőlük kitelhetőleg oda hatni, hogy a biztosító intézetek az öngyújtogatások folytán rájuk hárítható károktól lehetőleg megóvassanak.

Amint a törvényhatóság előtt tudva lesz, a biztosító intézetek és társaságok a kártérítési összegeket rendszerint a hatóság által a károsult részére kiállított úgynevezett - ártatlansági bizonyítványok - bemutatása után fizetik ki, azon jóhiszemű feltevésben, hogy azok az illetők részére csak a tűzvész eredete és okai iránt megejtett alapos és lelkiismeretes vizsgálat alapján szolgáltatnak ki

Tekintettel egyrészt a fentebb előadottakra, valamint azon körülményre, hogy az öngyújtogatás következményei által nemcsak maga a biztosítási intézmény, hanem a közérkölciség is nagy sérelmet szenved, másrészt pedig arra, hogy az - ártatlansági bizonyítványok - könnyelmű kiállítása a netaláni gyújtogatóknak méltó megbüntetését megghiúsíthatja: hivatkozól az 1870. évi augusztus hó 24-én, 3.339. sz. alatt kibocsátott körrendeletemre, felhívom a törvényhatóságot, hogy a területén levő községi elöljáróságokat szigorúan utasítsa, mikép tüzesetknél a tűz támadásának közvetlen okai (t. i. gyújtogatás, gondatlanság vagy hanyagság, villámcsapás stb.) iránt jegyzőkönyvek felvétele mellett kellő eréllyel s alapos és minél gyorsabb vizsgálatot ejtsenek meg, s csak ezen vizsgálat befejezése után és annak eredményéhez képest állítsák ki az illetők részére az ártatlansági bizonyítványokat; megjegyezvén, hogy megyékben az ily ártatlansági bizonyítványok hitelesség és ellenőrzés szempontjából minden egyes esetben az illetékes szolgabíró által is láttamozandók.

Kelt Budapesten, 1882. augusztus hó 14-én.

a miniszter helyett:

*Prónay József s. k. államtitkár***Forrás !** *Magyarországi Rendeletek Tára*, XVI.évf. (1882) I. füzet. 1123-1124.p.

230 000/1925.BM.kr.

a tűzrendészetről alkotott 53 888/1988.BM.r. kiegészítéséről, módosításáról és végrehajtásáról.

A tűzrendészet jószágához és ezzel kapcsolatban az emberéletet s vagyont, tehát nemzeti értékeket veszélyeztető tűzvészek pusztításának lehető megakadályoztatásához országos érdek fűződik. Kiváltképpen fontos ez - nemzetgazdasági szempontból is - hazánk jelenlegi súlyos helyzetében.

Annál sajnálatosabb, hogy az országban mind sűrűbben előforduló tüzesetek körülményeit részletesen megvizsgálva, azt kell megállapítanom, hogy tűzrendészetünk nagy mértékben hiányos, az a közöny pedig, amellyel egyes vidékeken közigazgatásunknak ezt az egyik legfontosabb ágát — főként a tűzoltóságok szervezését és felszerelését — kezelik, szinte már, a lelkiismeretlenséggel határos.

Megállapításom szerint ennek oka nem annyira az elvi rendelkezések hiányában, hanem inkább abban rejlik, hogy a fennálló szabályok - elsősorban pedig a tűzrendészetről szóló 53.888/1888. B. M. szám alatt kiadott alapvető rendelet² - rendelkezései teljes egészükben nincsenek mindenütt végrehajtva.

Ezért legfőbb idejét és szükségét látom annak, hogy addig is, amíg országunk helyzete a tűzrendészetnek, és főképp a tűzoltóság intézményének szélesebb keretek között való újjáépítését megengedi, az imént idézett s az alábbi rendelkezésekkel a szükséghez képest módosított, illetőleg kiegészített 53.888/1888. B. M. számú rendelet tökéletes és lelkiismeretes végrehajtását minden körülmények között biztosítsam.

E célból - a minisztertanács felhatalmazása alapján - a következőket rendelem :

I.

Tűzrendészeti és építési szabályrendeletek.

1. §. Mindazok a községek, r. t. városok és törvényhatóságok, amelyek az idézett rendelet 2. §-ában előírt tűzrendészeti szabályrendeletet, továbbá azok a r. t. városok és törvényhatóságok, amelyek a rendelet 5. §-ában említett építési szabályrendeletet eddig meg nem alkották, ezt a mulasztásukat legkésőbb e rendelet életbelépésétől számított 6 hónap alatt pótolni kötelesek.

A községi előljáróságok tagjai, a r. t. városok polgármesterei és a törvényhatóságok első tisztviselői személyes, fegyelmi felelősség terhe alatt kötelesek a szabályrendelet alkotását előkészítő intézkedéseket kellő időben megtenni.

2. §. Ott, ahol tűzrendészeti, vagy építkezési szabályrendelet van, ezeket az újabb tűzvédelmi szempontok figyelembevételével az 1. §-ban megjelölt határidőn belül át kell vizsgálni és a szükséghez képest módosítani kell.

E tekintetben a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség kívánatra, útbaigazító szakvéleményt ad.

II.

Tűzoltószerkek.

3. §. Azok a községek, összeépített puszták, tanyák stb., amelyekben 50 lakóháznál nincs több, a következő tűzoltószerkeket kötelesek beszerezni és készenléten tartani :

legalább 1 szívó-nyomó fecskendőt (két 80 mm.-es hengerűt), 60 m. nyomótömlőt (orsz. egységes csavarral), 8 m. szivótömlőt, 1 csákllyát, 2 vasvillát, 1 petróleumos fáklyát, avagy lámpást, 1 fejszét, 2 vedret és 20 m² nagyságú takaróponyvát. Minden, legalább 50-300 lakóházat számláló község köteles az alább felsorolt tűzoltószerkeket beszerezni, ezeknek szükség-szerű kiegészítéséről és jó helyen, állandóan jókarban tartásáról gondoskodni :

1. legalább két 100 mm-es hengerrel bíró szívó-nyomó fecskendőt, amely percenkénti 100 löketnél legalább 160 liter vízszállító képességgel és 26 m. sugártávval, könnyen és gyorsan hozzáférhető szelepszervezettel, országos egységes nyomóoldali szabványos csavarzattal, legalább 100 m. szállító kenderőtömlővel (15—20 m.-es darabokban) és 4, egyenkint 2 m. hosszú szivótömlővel és 2 sugárcsővel és 1 sugárosztóval, olajozóval, fakalapáccsal és a szükséges csavarkulcsokkal van felszerelve ; továbbá 1, legalább 5 hektoliter űrtartalmú vízhordókocsit 1 hektoliter űrtartalmú káddal, 2, egyenkint 5—6 m. hosszú támasztólétrát, 2 csákllyát, 2 fejszét, 2 vasvillát, 2 kalapácsot, 2 petróleumfáklyát vagy lámpást, 6 vedret és 2, egyenkint 20 m² nagyságú takaróponyvát.

Minden 300—700 házból álló község a fentiekben kívül még 1 (tehát összesen 2) felszerelt szívó-nyomó fecskendőt tartozékaival és még egy, 20 m² nagyságú takaróponyvát ;

a 700—1000 házból álló község pedig még 2 (tehát összesen 3) teljesen felszerelt szívó-nyomó fecskendőt és még egy harmadik takaróponyvát köteles beszerezni. Eltérésének az esetben van helye, ha valamely község megfelelő nyomású vízvezetékkel bír, vagy azt a helyi körülmények indokoltá teszik.

Nagyobb községek és városok az épületek arányában szükségesnek mutatkozó, megfelelő mennyiségű tűzoltószerkeket kötelesek tartani.

A tűzoltószerkek szükséges mennyiségét és minőségét - kétség esetén - a belügyminiszter állapítja meg, aki az egyes községeket és városokat a szükséges költségnek a háztartási költségvetésbe való felvételére felhívhat] a, s a felhívás eredménytelensége esetén a megfelelő tétel felvételét elrendelheti.

A gyárak, malmok s nagyobb ipartelepek tulajdonosait az illetékes I. fokú tűzrendészeti hatóság a szükséghez képest megfelelő tűzoltószerkek beszerzésére és tartására kötelezheti, s az üzemek folytatását e kikötés teljesítésétől teheti függővé. Nagyobb uradalmak a szükséges tűzoltószerkek beszerzésére és tartására szintén kötelezhetők.

A tűzoltószerkek beszerzésénél az erre vonatkozólag kiadott külön miniszteri rendeleteket (82.502/1888., 6.840/1889., 83.860. 1902. B. M. sz.), valamint a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség által közölt egységes előírásokat kell figyelembe venni.

Azokban a községekben, ahol a már meglevő és egyébként még használható fecskendők nem felelnek meg az egységes előírásnak, e tűzoltófecskendőket megfelelően át kell alakítani.

A községek és városok a beszerzéseknél a tűzrendészeti felügyelő, illetőleg tűzoltóparancsnok véleményét minden egyes esetben kérjék ki.

A tűzoltószereket e rendelet hatályba lépésétől számított egy év alatt kell beszerezni. Halasztásnak csak különösen indokolt esetekben lehet helye.

4. §. Az oltáshoz szükséges vízmennyiség biztosításáról azok a községek és városok, ahol e tekintetben hiány mutatkozik, megfelelő kutak, medencék stb. létesítésével a legsürgősebben gondoskodni kötelesek.

III.

Tűzoltói készenlét, tűzjelzés.

5. §. A legalább 300 lakóházból álló minden község köteles akár a helybeli önkéntes tűzoltótestület, akár a köteles tűzoltóság útján, akár pedig egyébként a nappal és az éjjel egész szakára kiterjedő és egész éven át tartó tűzoltókészenlétet rendszerezíteni. A készenlét legalább két tűzoltóból álljon, akik nappalankint, illetőleg éjjelenként felváltva teljesítik az őrségi szolgálatot. A tűzország, helyesen készenlét feladata : tűz esetén a riasztás, a tűzoltószerek készenlétbe helyezése, és a legelső tűzvédelmi és mentő intézkedések megtételéről való gondoskodás. Egyébként a tűzoltói készenlét feladata még - az előjáróság ellenőrzése alatt - a tűzoltószerek tisztántartása és őrzése is.

Kisebb községekben készenlét szolgálatot csak éjjel kell tartani ; ezt az éjjeli őr látja el. A tűzoltószerek tisztántartásáról és őrzéséről pedig a községi előjáróság külön megbízott útján gondoskodik.

Városokban a készenlét és az azzal kapcsolatos egyéb szolgálatot a hivatásos tűzoltóság látja el.

6. §. A tűzjelzés gyorsasága megkívánja, hogy azokban a nagyközségekben és városokban, ahol telefon van, a tűzoltólaktanya, illetőleg az őrség helye is telefonállomással legyen ellátva.

Az illető községek és városok kötelesek tehát háztartási költségvetésük terhére a megfelelő telefonállomás berendezéséről gondoskodni.

7. §. Mindazok a magánügyének, vállalatok vagy intézetek, amelyeknek a helyi telefonhálózatba bekapcsolt telefonállomásuk van, a m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr által kiadott szabályzat értelmében is kötelesek azt tűzjelzésre, valamint baleset bejelentésre mindenkor haladéktalanul rendelkezésre bocsátani.

IV.

A tűzoltóság megszervezése.

8. §. A vármegyék első tisztviselőinek szigorú kötelességévé teszem, hogy nemcsak alárendelt hatóságaik útján, hanem személyes közreműködésükkel is gondoskodjanak arról, hogy a hatóságok területén levő mindazon községekben és r. t. városokban, ahol netán az 53.888/1888. B. M. számú rendeletben, megállapított tűzoltói intézmények egyike sem áll még fenn, azok valamelyike, és pedig r. t. városokban a hivatásos tűzoltóság legkésőbb 1925. év végéig feltétlenül felállíttassák.

9. §. Községekben - a hazafias társadalom bevonásával - elsősorban önkéntes tűzoltóegyletek létesítését kell kezdeményezni ; ezek szervezése tekintetében a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség kormányhatóságilag jóváhagyott szervezési szabályzatának rendelkezései irányadók.

Önkéntes tűzoltó-egylet tagjaiul csak feddhetlen előéletű és nemzeti szempontból is teljesen megbízható, 20-ik életévüket betöltött magyar állampolgárok vehetők fel.

A már fennálló községi önkéntes tűzoltó-egyletek kifejlesztésére is nagy gondot kell fordítani, és azokat a legteljesebb hatósági támogatásban kell részesíteni.

A községi önkéntes tűzoltó-egyleteket pedig az egyéb tűzoltótestületekkel együtt vármegyei szövetségekké kell tömöríteni.

10. §. Az önkéntes tűzoltó-egyletek feladatuk teljesítése tekintetében a községi előjáróság, illetőleg városi tanács felügyelete alatt állanak, amelyeknek egy tagja (városokban a tanácsnak az általa erre kijelölt egyik tagja, községekben pedig a községi fő-, illetőleg körjegyző) az illető egylet vagy testület választmányában illetőleg parancsnokságában hivatalból foglal helyet.

Az alispánok, illetőleg Budapest székesfőváros polgármestere pedig hivatalból tagjai a vármegyei tűzoltó szövetségek, illetőleg a fővárosi tűzoltó szövetség választmányának. Az önkéntes tűzoltótestületek parancsnokait - a budapesti önkéntes tűzoltótestület kivételével - tisztségükben az illetékes I. fokú tűzrendészeti hatóság véleményének meghallgatása után a törvényhatóság első tisztviselője erősíti meg.

11. §. A „köteles tűzoltóságot” mindazokban a községekben meg kell alakítani, ahol vagy nincs, illetőleg nem alakítható önkéntes tűzoltó-egylet, vagy a meglevő önkéntes testület akár létszám, akár kiképzés tekintetében nem felel meg a tűzvédelmi igényeknek, végül ahol egyéb körülmények (helyi építkezési viszonyok stb.) az önkéntes testület mellett a „köteles tűzoltóság” felállítását is indokolják. A „köteles tűzoltóság” alakítása oly mérvben történjék, hogy átlagban a község minden 50 lakosára egy tűzoltó essék ; egy-egy község ily tűzoltósága azonban legalább 15 főből álljon.

Mindazokban a községekben, ahol önkéntes tűzoltó-egylet van, annak parancsnoka egyszersmind a községi „köteles tűzoltóságnak, mint az önkéntes testület kiegészítő részének is parancsnoka. Ahol pedig önkéntes testület nincs, ott a „köteles tűzoltóság” parancsnoki teendőit a tűzoltóságnak feddhetlen előéletű és nemzeti megbízhatóság szempontjából is alkalmas az a tagja köteles ellátni, akit erre a község képviselőtestülete kijelöl, illetőleg megbíz. A kijelölt parancsnokot vagy parancsnokokat tisztségükben az illetékes járási főszolgabíró véleményének meghallgatása után a vármegye alispánja erősíti meg.

A köteles tűzoltói szolgálat alól csak a szolgálat ellátásában különleges hivatali elfoglaltságuk miatt tartósan gátolt közszolgálati alkalmazottak, és a hitelesen igazolt betegségük folytán egészségi szempontból szolgálatra alkalmatlan községi lakosok mentesíthetők.

A mentesítés kérdésében az illetékes járási főszolgabíró határoz, akinek határozata ellen - az e rendelet VII. fejezetében felsorolt fellebbezési hatósághoz - fokozatos fellebbevitelnek van helye. A köteles tűzoltóság szolgálati jelvényéről és felszereléséről - teherbíró képessége arányában - a község köteles gondoskodni, úgyszintén a szolgálattal esetleg felmerülő költség megtérítéséről is.

A község (város) az önkéntes és köteles tűzoltóság tagjait baleset ellen biztosítani köteles. A biztosítás a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség segélypénztára útján történik.

12. §. Az önkéntes, vállalati és köteles tűzoltóságok szolgálata tekintetében az egyes helyhatósági szabályrendeleteken kívül a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség egységes szolgálati szabályzata irányadó.

13. §. Rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városokban, ott, ahol még eddig rendszeresítve nincs, rendszeres (hivatásos) tűzoltóságot kell létesíteni, és ennek díjazásáról és felszereléséről az illető város a háztartási költségvetésben köteles - megfelelő fedezet biztosítása mellett - gondoskodni. E mellett azonban a városokban az önkéntes tűzoltóegyletek alakulását is elő kell mozdítani s a meglevő ily egyleteket hatósági támogatásban kell részesíteni. Azokban a városokban, ahol önkéntes mentőegyesület nincs, és annak alakítása akadályokba ütközik, a mentőszolgálatot is a hivatásos tűzoltóság keretében kell megszervezni.

14. §. Hivatásos tűzoltó és tiszt is csak feddhetlen előéletű és nemzeti szempontból teljesen megbízható magyar állampolgár lehet; 20 éven aluli kiskorú felvétele még szülői, illetőleg gyámi hozzájárulás esetén sem engedhető meg. Hivatásos tűzoltótiszt vagy parancsnoki állás betöltéséhez legalább a középiskolai (vagy azzal egyenrangú egyéb iskolai) végzettségen kívül az országos tűzoltótiszt tanfolyam elvégzésének és a tűzoltótiszt képesítő vizsga sikeres letételének igazolása is szükséges. Törvényhatósági joggal felruházott városok rendszeres (hivatásos) tűzoltóságának főparancsnoka csak az lehet, akinek a tűzoltótisztekre és parancsnokokra imént előírt feltételeken kívül főiskolai (és pedig: műegyetemi, erdészeti, bányászati, jogi vagy államtudományi, illetőleg közgazdasági egyetemi) végzettsége is van. A műegyetemi, erdészeti vagy bányászati főiskolai végzettséggel rendelkezőket, egyenlő feltételek esetén pedig a világháborúban arcvonal-szolgálatot teljesített egyéneket az alkalmaztatásnál rendszerint előnyben kell részesíteni.

Tűzoltóaltiszt pedig csak az lehet, akit a felettes parancsnoksága a hivatásos testület keretében megszerzett elméleti és gyakorlati képzettsége alapján az altiszt rangfokozat elnyerésére képesít.

A már alkalmazásban lévő tűzoltótisztek és altisztek a hiányzó illetékes járási főszolgabíró véleményének meghallgatása után a vármegye alispánja erősíti meg.

A köteles tűzoltó szolgálat alól csak a szolgálat ellátásában különleges hivatali elfoglaltságuk miatt tartósan gátolt közszolgálati alkalmazottak és a hitelesen igazolt betegségük folytán egészségi szempontból szolgálatra alkalmatlan községi lakosok mentesíthetők.

A mentesítés kérdésében az illetékes járási főszolgabíró határoz, akinek határozata ellen - az e rendelet VII. fejezetében felsorolt fellebbezési hatósághoz - fokozatos fellebbezésnek van helye.

A köteles tűzoltóság szolgálati jelvényéről és felszereléséről - teherbíró képessége arányában - a község köteles gondoskodni, úgyszintén a szolgálattal esetleg felmerülő költségek megtérítéséről is.

A község (város) az önkéntes és köteles tűzoltóság tagjait baleset ellen biztosítani köteles. A biztosítás a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség segélypénztára útján történik.

Az önkéntes, vállalati és köteles tűzoltóságok szolgálata tekintetében az egyes helyhatósági szabályrendeleteken kívül a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség egységes szolgálati szabályzata irányadó. Rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városokban, ott, ahol még eddig rendszeresítve nincs, rendszeres (hivatásos) tűzoltóságot kell létesíteni és ennek díjazásáról és felszereléséről az illető város a háztartási költségvetésében köteles - megfelelő fedezet biztosítása mellett - gondoskodni.

E mellett azonban a városokban az önkéntes tűzoltóegyletek alakulását is elő kell mozdítani s a meglevő ily egyleteket hatósági támogatásban kell részesíteni.

Azokban a városokban, ahol önkéntes mentőegyesület nincs és annak alakítása akadályokba ütközik, a mentőszolgálatot is a hivatásos tűzoltóság keretében kell megszervezni.

17.§. Hivatásos tűzoltó és tiszt is csak feddhetetlen előéletű és nemzeti szempontból teljesen megbízható magyar állampolgár lehet; 20 éven aluli kiskorú felvétele még szülői, illetőleg gyámi hozzájárulás esetén sem engedhető meg. Hivatásos tűzoltótiszt vagy parancsnoki állás betöltéséhez legalább a középiskolai (vagy azzal egyenrangú egyéb iskolai) végzettségen kívül az országos tűzoltótiszt képesítő vizsga sikeres letételének igazolása is szükséges. Törvényhatósági joggal felruházott városok rendszeres (hivatásos) tűzoltóságának főparancsnoka csak az lehet, akinek a tűzoltótisztekre és parancsnokokra imént előírt feltételeken kívül főiskolai (és pedig: műegyetemi, erdészeti, bányászati, jogi vagy államtudományi, illetőleg közgazdasági egyetemi) végzettsége is van. A műegyetemi, erdészeti vagy bányászati főiskolai végzettséggel rendelkezőket, egyenlő feltételek esetén pedig a világháborúban arcvonal-szolgálatot teljesített egyéneket az alkalmaztatásnál rendszerint előnyben kell részesíteni.

Tűzoltóaltiszt pedig csak az lehet, akit a felettes parancsnoksága a hivatásos testület keretében megszerzett elméleti és gyakorlati képzettsége alapján az altiszt rangfokozat elnyerésére képesít.

A már alkalmazásban lévő tűzoltótisztek és altisztek a hiányzó képzettség utólagos megszerzésére rendszerint nem kötelezhetők. A belügyminiszter méltánylást érdemlő esetekben az iskolai képzettség igazolása alól felmentést adhat.

Egyébként a rendszeres (hivatásos) tűzoltóság kötelékébe tartozók személyi, szolgálati és fegyelmi viszonyainak szabályozása az illető város önkormányzati hatáskörébe tartozik.

Ugyancsak a város képviselőtestülete, illetőleg törvényhatósági bizottsága állapítja meg a tűzoltósága létszámát is. Azonban minden testületnek legalább 8 szakképzett tagjának kell lennie.

A belügyminiszter kivételes esetben, t.i. ha a megállapított létszámot túl alacsonynak tartja, a létszámnak a szükséglet-hez és a helyi viszonyokhoz mért felemelését rendelheti el.

A rendszeres tűzoltóságok tagjai a tűzoltói, illetőleg mentőhivatásukkal össze nem egyeztethető más szolgálatokra fel nem használhatók.

15.§. Az önkéntes, vállalati és köteles tűzoltóságok tagjainak és a tűzrendészeti felügyelőknek egyéni felszerelése (egyenruházata stb.) és rangjelzése tekintetében a Magyar Országos Tűzoltó Szövetségnek 1909. október 16-án kiadott szabályzata kötelező. A törvényhatósági joggal felruházott, valamint a rendezett tanácsú városok rendszeres (hivatásos) tűzoltóságainak tagjai csakis a város közönség által megállapított egyenruhát viselhetik.

Tűzoltói egyenruhát vagy jelvényt más, mint működő (tényleges állományú) tűzoltó nem viselhet. Aki e rendelkezéseket megszegi, vagy kijátssza, az 1879:XL. T.-cikk 44.§-a alapján büntetendő kihágást követ el.

16. §. A szolgálatban álló tűzoltó a büntető törvények alkalmazása szempontjából ugyanolyan tekintet alá esik, mint az 1914:XL. t.-cikk 5.§-ában felsorolt azok az alkalmazottak, akik a közönség személyének vagy vagyonának védelmére rendelvek.

V.

Tűzoltótanfolyamok.

17. §. A belügyminiszter a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség útján időnkint a szükség mérvéhez képest - tűzoltótisztí képesítő vizsgával egybekötött - országos tűzoltótisztí tanfolyamot nyit.

Azok a törvényhatósági joggal felruházott városok, amelyek egyszersmind vármegyei székhelyek is, az illető vármegyei tűzoltószövetség közreműködése és esetleges anyagi hozzájárulása mellett, évenként tűzoltó-tanfolyamot kötelesek létesíteni.

A tűzoltótisztí és tűzoltói tanfolyamok szabályzatát külön belügyminiszteri rendelet fogja megállapítani.

18. §. A rendszeres (hivatásos) tűzoltótestületek legénységét a szakszerű, elméleti és gyakorlati kiképzésen kívül a testület keretében általános ismeretterjesztő, kiváltképpen a nemzeti érzést és a vallásosságot fejlesztő rendszeres előadásokban is kell részesíteni.

Fölötte kívánatos, hogy az önkéntes és „köteles” tűzoltótestületek hasonlóképp járjanak el.

IV.

Tűzvész tartamára vonatkozó rendelkezések.

19. §. Tűzvész esetén az önkéntes és vállalati (gyári) tűzoltóságok a helybeli hivatásos tűzoltóságnak a legnagyobb segítségére lenni és - a vállalat (gyár) helyén szükséges készenlét visszahagyása mellett - felszerelésükkel is rendelkezésre állani kötelesek.

Tűzvész idején a község lakosait fogatszolgáltatás kötelezettsége terheli.

Tűzvész esetén a szomszédos községek, illetőleg azok tűzoltóságai a tűz elleni védekezésben résztvenni, illetőleg a helybeli tűzoltóságnak a legmesszebbmenő támogatást nyújtani kötelesek.

Ennek, valamint a soros fogatszolgáltatás teljesítésének módozatait a tűzrendészeti szabályrendeletekben kell megállapítani.

VII.

Tűzrendészeti hatóságok.

20. §. Kétségek eloszlátása céljából megállapítom, hogy tűzrendészeti ügyekben az alábbi hatóságok jogosultak eljárni.

Elsőfokon :

kis- és nagyközségekben : a járási főszolgabíró,

r. t. városokban : a polgármester,

thjf. városokban : a tanács által kijelölt tisztviselő,

Budapesten : a kerületi előljáró.

Másodfokon :

kis- és nagyközségekben, valamint r. t. városokban : az

alispán,

thjf. városokban és Budapesten : a tanács.

Harmadfokon :

a belügyminiszter.

VIII.

Büntető rendelkezések.

21. §. Az 53.888/1888. B. M. számú rendelet 28-30. §-ai helyébe a következő büntető rendelkezések lépnek:

Aki az 53.888/1888. B. M. számú rendeletnek, valamint e rendeletnek rendőri rendelkezéseit vagy tilalmait megszegi vagy kijátsza, avagy azok kijátszásában bármely módon közreműködik, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el, és ha a cselekmény, illetve mulasztás nem az 1879 : XL. t.-c. alapján büntetendő, e rendelet alapján 15 napig terjedhető elzárással és 1,000.000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságok, mint rendőri büntetőbíróóságok, a m. kir. államrendőrség működése területén pedig az államrendőrség hatáskörébe tartozik.

IX.

Felügyeleti rendelkezések.

22. §. A tűzrendészet nagyobb mérvű ferjesztése érdekében elengedhetetlenül szükséges, hogy — jövőre — rendszeres, közszolgálati illetménnyel ellátott vármegyei tűzrendészeti felügyelői állások szerveztessenek.

Addig is, amíg ezt a szervezést a törvényhatóságok pénzügyi és gazdasági helyzete lehetővé fogja tenni, a tűzrendészeti felügyelet hatályosabbá tétele céljából a következőket rendelem:

Mindazokban a vármegyékben, ahol tiszteletdíjjal ellátott vármegyei tűzrendészeti felügyelők már működnek, azok, valamint a járási tiszteletbeli felügyelők alkalmaztatását, illetőleg működését továbbra is fenn kell tartani. Ezek szolgálati és felelősi tekintetben a vármegyei tisztviselőkre hatályos jogszabályok alá esnek.

Azokban a vármegyékben pedig, ahol tiszteletdíjas vármegyei tűzrendészeti felügyelők még nem működnek, a vármegyei tűzrendészeti felügyelő feladatkörének ellátásával a vármegye egyik főiskolai végzettségű tisztviselőjét kell megbízni. Az ekként megbízott tisztviselőnek módot kell nyújtani arra, hogy valamely törvényhatósági joggal felruházott város hivatásos tűzoltóságánál a szükséges gyakorlati ismereteket teljesen elsajátíthassa, ezt követően a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség keretében nyitandó tűzoltótisztai tanfolyamot elvégezhesse, és a tanfolyamot befejező tűzoltótisztai képesítést is megszerezhesse.

A már alkalmazott tiszteletdíjas vármegyei tűzrendészeti felügyelők és a tűzrendészeti felügyelői tennivalókkal újabban megbízandó vármegyei tisztviselők feladatköre a következő : A vármegyei tűzrendészeti felügyelő tűzrendészeti ügyekben a vármegye szakközege. Feladata főképpen : az egyes községekben - és az alispán utasítására rendezett tanácsú városokban is - a tűzoltóságok szervezését előmozdítani, az egyes tűzoltóságokat, azok felszerelését, a tűzoltószerzők jókarban létét és megfelelő elhelyezését, továbbá a tűzorségi készenlétet állandóan szakszerűen felülvizsgálni és ellenőrizni. E célból köteles félévénként legalább egyszer a vármegye minden községébe kiszállani és az észlelt hiányok pótlására a községi előljárásiakat felhívni, s erről esetenként az illetékes járási főszolgabíróknak is jelentést tenni. Kiszállásain a felügyelő községi előfogadatot vehet igénybe. A tűzrendészeti felügyelő, aki működéséről rendszeres működési naplót köteles vezetni, helyszíni kiszállásain szerzett tapasztalatai alapján a községek tűzrendészeti állapotáról negyedévenként a vármegye első tisztviselőjének jelentést tesz, aki a hozzá beérkezett jelentéseket saját véleménye kíséretében ugyancsak negyedévenként a belügyminiszterhez felterjeszti.

A megyei tűzrendészeti felügyelő köteles a vármegyei I-ső és II-od fokú tűzrendészeti hatóságoknak mindennemű tűzrendészeti (építési és telepengedélyezési) ügyben szakvéleményt adni, és egyes községeket tűzrendészeti kérdésekben szakszerű útbaigazítással ellátni. A tűzrendészeti hatóságoknak fontosabb tűzrendészeti ügyekben a megyei tűzrendészeti felügyelőt minden esetben szakvélemény adására kell felhívni. Köteles továbbá a vármegyei tűzrendészeti felügyelő a belügyminiszternek egyes helyszíni szemlék fogantatására vonatkozó utasításait teljesíteni, és a belügyminiszter kiküldötteinek ellenőrző szemléin a kiküldötteknek szakszerű kérdésekben rendelkezésére állani. A törvényhatósági joggal felruházott városok rendszeres (hivatásos) tűzoltóságának főparancsnokai a város területén a vármegyei tűzrendészeti felügyelő feladatát is ellátják.

23. §. A vármegyei tűzrendészeti felügyelő működése a hatósági ellenőrzés fokozása érdekében történvén, a megyei I. és II. fokú tűzrendészeti hatóságok vezetőit nem menti fel az 53.888. 1888. B. M. számú rendeletben és egyéb törvényes rendelkezésekben előírt ellenőrző kötelességük lelkiismeretes teljesítése alól.

24. §. A belügyminisztert megillető tűzrendészeti főfelügyeleti jog alapján központi kiküldötteim útján a rendszeres ellenőrző szemléket az ország egész területén ezután is meg fogom tartani.

X.

Záró rendelkezések.

25. §. Az 53.888/1888. B. M. számú rendeletnek e rendelettel nem módosított, vagy hatályon kívül nem helyezett rendelkezései érvényükben változatlanul fennmaradnak.

26. §. Ezt a rendeletet — az egyes törvényhatóságok egyetemét nem érintő rendelkezései tekintetében szükséges intézkedések megtétele végett — a legközelebbi törvényhatósági bizottsági gyűlésen tárgyalás alá kell venni.

27. §. Az előző szakasz értelmében, valamint a rendelet végrehajtása során egyébként tett rendelkezésekről és intézkedésekről a törvényhatóságok első tisztviselői 1925. évi december hó 31-ig és a tett intézkedések eredményéről legkésőbb 1926. évi június hó 1-ig a belügyminiszterhez részletes és kimerítő jelentést kötelesek felterjeszteni.

28. §. Ez a rendelet és az ezzel módosított 53.888/1888. B. M. számú rendelet pontos és lelkiismeretes végrehajtásáért a törvényhatóságok első tisztviselőit saját személyükben fegyelmileg is felelőssé teszem, és meghagyom, hogy amennyiben a törvényhatóságok első tisztviselői az alárendelt hatóságoknál a végrehajtás tekintetében bármely mulasztást észlelnének, a megtorló eljárást a mulasztó hatósági személyekkel szemben haladéok nélkül tegyék folyamatba, és minden ilyen esetről hozam tegyenek jelentést.

Ez a rendelet, amelynek hatálya - amennyiben egyéb törvényes rendelkezések másként nem rendelkeznek - Budapest székesfővárosra is kiterjed, kihirdetésétől számított 8-ik napon lép életbe.

Budapesten, 1925. évi május hó 4-én.

Dr. Rakovszky Iván s. k.
m. kir. belügyminiszter.

Forrás ! Magyarországi Rendeletek Tára, XXXIX.évf. (1925) I. füzet. 249-258.p.

**1936/X.tc.
a tűzrendészet fejlesztéséről.**

1. § (1) A törvényhatósági jogú és a megyei városok hivatásos tűzoltóságát kötelesek fenntartani, amelynek élén törvényhatósági jogú városban a tűzoltó főparancsnok, megyei városban a tűzoltóparancsnok áll. A főparancsnokot, illetőleg a parancsnokot és a hivatásos tűzoltóság tisztikarának tagjait a főispán, Budapest székesfővárosban a tűzoltó főparancsnokot a főpolgármester a hivatásos tűzoltóság tisztikarának többi tagjait a polgármester nevezi ki. A kinevezéseknél az országos tűzrendészeti felügyelőt (5. § (1) bek.) meg kell hallgatni.

(2) Nagy- és kisközségekben a tűzoltóság szervezetét és a tűzoltói szolgálat ellátását a belügyminiszter a 10. § alapján kiadott rendeletben szabályozza.

(3) A büntetőtörvények alkalmazása szempontjából a szolgálatban levő tűzoltót hatósági közegnek kell tekinteni.

2. § (1) A belügyminiszter törvényhatósági jogú, úgyszintén megyei városokat, valamint nagy- és kisközségeket - teherbíróképességük figyelembevételével - tűzoltói szervezetük és berendezésük kiegészítésére kötelezhet.

(2) A törvényhatóság első tisztviselője nagy ipari és mezőgazdasági üzemeket, ha megfelelő tűzoltói berendezésük és tűzoltóságuk nincs - amennyiben a helyi viszonyok ezt indokoltá teszik - a kerületi kir. iparfelügyelő, illetőleg a vármegyei gazdasági felügyelő meghallgatásával külön tűzoltói berendezés és külön tűzoltóság fenntartására kötelezhet. Az ilyen ügyekben másodfokon a belügyminiszter az ipari üzemek tekintetében az iparügyi, a mezőgazdasági üzemek tekintetében a földművelésügyi miniszterrel egyetértően határoz.

3. § (1) A tűzvédelmi szervezetek megállapításánál és az ilyen berendezések létesítésénél a légítámadás ellen irányuló védelem követelményeire figyelemmel kell lenni.

(2) Légítámadás veszélye esetében a veszélyeztetett város, illetőleg község tűzrendészeti szervezete - a veszély tartama alatt - a légítámadás elhárítását irányító katonai parancsnok vezetésével áll.

4. § (1) Tűzrendészeti ügyekben - amennyiben ez a törvény vagy ennek alapján kiadott rendelet eltérően nem rendelkezik - a következő hatóságok járnak el:

elsőfokon nagy- és kisközségekben a főszolgabíró, megyei városokban a polgármester, törvényhatósági jogú városokban a polgármester által kijelölt tisztviselő, Budapesten a kerületi előljáró;

másodfokon a törvényhatóság első tisztviselője;

harmadfokon a belügyminiszter.

(2) Azt, hogy az ipartelepekre és a közlekedési vállalatokra vonatkozóan tűzrendészeti ügyekben mely hatóságok, illetőleg szervek járnak el, a belügyminiszter, az iparügyi, valamint a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterrel egyetértően rendeletben állapítja meg.

5. § (1) A belügyminiszter a tűzrendészet felett a főfelügyeletet az országos tűzrendészeti felügyelő közreműködésével gyakorolja.

(2) Az ország területét tűzrendészeti kerületekre kell felosztani; egy-egy kerület élén a kerületi tűzrendészeti felügyelő áll.

(3) A vármegye tűzrendészeti felügyeleti szerve a vármegyei, a járásé a járási tűzrendészeti felügyelő. Törvényhatósági jogú, illetőleg megyei városban a tűzrendészeti felügyeletet a hivatásos tűzoltóság főparancsnoka, illetőleg parancsnoka látja el.

(4) Az országos tűzrendészeti felügyelőt és a kerületi tűzrendészeti felügyelőket a belügyminiszter, a vármegyei és járási tűzrendészeti felügyelőket a főispán nevezi ki. A kerületi, a vármegyei és járási tűzrendészeti felügyelők kinevezésénél az országos tűzrendészeti felügyelőt meg kell hallgatni. Vármegyei és járási tűzrendészeti felügyelői tisztségre - e törvény hatálybalépése után - csak vármegyei vagy városi tisztviselőt lehet kinevezni, aki ezt a megbízást elfogadni köteles. Az országos vagy a kerületi tűzrendészeti felügyelői tisztségre kinevezett vármegyei vagy városi tisztviselő szintén köteles ezt a megbízást elfogadni.

(5) Az országos tűzrendészeti felügyelő megbízatása tíz évi, a kerületi tűzrendészeti felügyelők megbízatása öt évi időtartamra, a vármegyei és a járási tűzrendészeti felügyelők megbízatása pedig visszavonásig terjedő időre szól. Ha azonban a vármegyei vagy járási tűzrendészeti felügyelőnek vármegyei tisztviselői tényleges szolgálata bármely okból megszűnik, ezzel egyidejűleg tűzrendészeti felügyelői megbízatása is véget ér.

(6) A tűzrendészeti felügyelők feladatkörük ellátásáért költségátalányt kapnak. A költségátalány nagyságát a 9. §-ban említett bevételek terhére a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértően állapítja meg.

6. § Vármegyeikben a vármegyei tűzrendészeti felügyelő, törvényhatósági jogú városokban - Budapest székesfőváros kivételével - a tűzoltó főparancsnok tagja a törvényhatósági bizottságnak, megyei városokban pedig a tűzoltóparancsnok tagja a képviselőtestületnek. Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottságának közgyűlésében a tűzoltó főparancsnok jogállása ugyanaz, mint amelyet a fennálló jogszabályok (1934.XII. törvénycikk 2. §-a (2) bek.) a szakszerűség képviselőire nézve megállapítanak.

7. § A vármegyei és a törvényhatósági jogú városi (5. § (3) bek.) tűzrendészeti felügyelőnek - működése területén - a közigazgatási hatóság határozata ellen, annak tűzrendészeti vonatkozásaiban fellebbezési joga van. A vármegyei és a törvényhatósági jogú városi (5. § (3) bek.) tűzrendészeti felügyelő azonban nem fellebbezheti meg a törvényhatóság első tisztviselője, a törvényhatósági bizottság, a kisgyűlés és a közigazgatási bizottság határozatát; e hatóságok határozata ellen, annak tűzrendészeti vonatkozásaiban a fellebbezés joga a kerületi tűzrendészeti felügyelőt illeti meg.

8. § (1) A szervezett tűzoltóságokat törvényhatósági tűzoltószövetségekbe, ezeket pedig országos tűzoltószövetségekbe, ezeket pedig országos tűzoltószövetségbe kell tömöríteni. A szövetségi tagsági díjakról a városok és községek költségvetésében kell gondoskodni.

(2) A tűzoltószövetségek szervezetének és feladatkörének főbb szabályait, valamint a tagsági díjak legmagasabb mértékét a belügyminiszter rendelettel állapítja meg; egyébként szervezetükről és feladatkörükről a tűzoltószövetségek alapszabályaikban rendelkeznek. Az alapszabályokat a belügyminiszter az érdekelt miniszterek meghallgatásával láttaozza. A tűzoltószövetségekkel kapcsolatos pénzügyi vonatkozású kérdésekben a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértően jár el.

9. § (1) A tűzbiztosítással foglalkozó biztosító magánvállalatok kötelesek országos tűzrendészeti járulékot fizetni. Ezek a járulékok a biztosítottakra nem háríthatók át.

(2) A tűzrendészeti járulék alapja a biztosító magánvállalatok belföldi közvetlen tűzbiztosítási bruttó díjbevétele.

(3) A tűzrendészeti járulékot a biztosító magánvállalatok az 1935. évi szeptember hó 30-át követő időre eső díjbevételeik után kötelesek fizetni. Újonnan keletkezett vállalatoknál a járulékfizetési kötelezettség az üzlet megkezdését követő hó else-

jével kezdődik. Megszűnik a fizetési kötelezettség annak a hónapnak a végével, amelyben a vállalat üzletműködését végleg megszüntette.

(4) A tűzrendészeti járulék kivetési kulcsát, mely 1%-nál kisebb és 2%-nál nagyobb nem lehet, a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértve évenként állapítja meg.

(5) A tűzrendészeti járulékot köteles a vállalat a Biztosító Magánvállalatok állami felügyeletéről szóló rendelkezések értelmében fizetett felügyeleti díjakra megállapított szabályok szerint negyedévenként a Biztosító Magánvállalatok m. kir. állami felügyeleti hatóságának minden külön felhívás bevárása nélkül befizetni s a befizetéssel egyidejűleg a belföldi közvetlen tűzbiztosítási bruttó díjbevételek naplókivonatát a felügyelőhatósághoz betérjeszteni.

(6) A járulék biztosítására, behajtására és elévülésére, továbbá a késedelmes fizetés esetében járó késedelmi kamatokra a közadók kezelésére vonatkozó rendelkezések az irányadók.

(7) A járulék késedelmes fizetése esetében rendbírság fizetendő. A rendbírság fizetési módjára az 1920:XXIV. törvénycikk 20. §-a irányadó.

(8) A tűzrendészeti járulék, valamint a rendbírság jogossága és mértéke ellen a közigazgatási bírósághoz panasznak van helye.

(9) Adócsalást követ el, aki az (5) bekezdésben megszabott naplókivonatba tudva olyan valótlan adatot jegyez be vagy abból tudva olyan való adatot hagy ki, amely alkalmas arra, hogy a tűzrendészeti járulék összege kisebbnek mutakozzék, mint amilyen a törvény szerint járna.

(10) A tűzrendészeti járulékot, a késedelmi kamatokat, valamint a bevételek terhére teljesítendő kiadásokat az állami költségvetésben kell előirányozni.

10. § (1) A tűzrendészet körében eljáró hatóságok hatáskörét, a tűzoltó szervezetet, a szervek feladatkörét, a tűzoltói képesítés kellékeit, a tűzoltó kiképzés és szolgálat szabályait, a tűzrendészeti felügyelőknak, valamint a tűzoltói szervezet tagjainak felügyeleti és fegyelmi szabályait és általában a tűzrendészetnek ebben a törvényben nem szabályozott részleteit a belügyminiszter az érdekelt miniszterekkel egyetértően rendeletben állapítja meg.

(2) A tűzrendészetnek ebben a törvényben és az (1) bekezdés alapján kiadott rendeletben nem szabályozott kérdéseit a törvényhatóságok és a községek szabályrendelettel szabályozzák.

11. § Nagy- és kisközségekben a belügyminiszter rendelettel éjjeliőri szolgálat kötelezettségét állapíthatja meg és az éjjeliőri szolgálat megszervezésének főbb szabályait - különös figyelemmel a tűzvész elleni védekezés követelményeire - megállapíthatja; egyébként ezt a szolgálatot a községek szabályrendeletben szabályozzák.

12. § (1) A mezőgazdasági termények közös szérún való elhelyezésének céljára szükséges ingatlan megszerzésére és megnagyobbítására - amennyiben erre községi vagy városi tulajdonban levő alkalmas terület rendelkezésre nem áll - a községet és várost az 1881:XLI. törvénycikkben szabályozott kisajátítási jog illeti meg. A kisajátítást a belügyminiszter a földművelésügyi miniszterrel egyetértve engedélyezi.

(2) Tagosítás vagy más birtokrendezés alkalmával lehetőleg gondoskodni kell az előző bekezdésben meghatározott célra szükséges területnek a község részére megszerzéséről.

13. § Ez a törvény kihirdetése napján lép hatályba; végrehajtásáról az érdekelt miniszterekkel egyetértően a belügyminiszter gondoskodik.

Forrás ! Corpus Juris Hungarici.

VIII.sz.melléklet

10 280/1945.ME.r.

a tűzoltóság és a tűzrendészet újjászervezéséről.

A minisztérium az ideiglenes nemzetgyűlés által az 1945. évi szeptember hó 13. napján adott felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. §. (1) Az ország területén minden olyan tennivalót, amelyet valamely jogszabály a tűzoltóság feladatkörébe utal, az egységes magyar tűzoltóság (alábbiakban: tűzoltóság) tagjai látják el.

(2) Az önkéntes tűzoltó testületek a jelen rendelet hatálybalépésével megszűnnek; vagyonuk a hitelezőkkel szemben fennálló kötelezettségekkel együtt arra a községre, illetőleg városra száll át, amelynek területén működnek. Az önkéntes tűzoltó testületek alkalmazottainak szolgálati jogviszonyában a jelen rendelet hatálybalépésével munkaadóként, a bérleti és hasznabérleti jogviszonyban pedig bérbeadóként és hasznabérbeadóként, illetőleg bérlőként és hasznabérlőként az illető község (város) lép a megszűnő önkéntes tűzoltó testületei helyébe.

(3) Az önkéntes tűzoltó testületek' javára a telekkönyvbe bejegyzett jogokat a jelen rendelet alapján az érdekelt község, illetőleg város kérelmére külön bekelezési engedély nélkül kell a község, illetőleg város javára bejegyezni.

(4) A megszűnt önkéntes tűzoltó testületek vagyonát a község, illetőleg város tűzoltósági célokra köteles használni.

(5) A tűzoltóságnak eddigi jellegük szerinti történt elnevezése (hivatásos, önkéntes, köteles és magántűzoltóság) megszűnik.

2. §. (1) Az érdekelt önkéntes jelentkezés vagy hatósági rendelkezés alapján vétetnek fel a tűzoltóság kötelékébe.

(2) A büntető törvények alkalmazása szempontjából a szolgálatban lévő tűzoltót hajtósági közegnek kell tekinteni.

(3) A tűzoltóság minden tagja a Tűzoltók Szabad Szakszervezetének tagja, lehet.

(4) A tűzoltóságnak az a tagjai, akinek a tűzoltói szolgálat nem élethivatása, egyidejűleg más szakszervezetnek is tagja lehet.

(5) Abban a kérdésben, hogy a tűzoltók szolgálatukat illetmény ellenében, vagy anélkül látják-e el, a 4-ik és az 5. § rendelkezései az irányadók.

(6) A tűzoltóságnak az a tagja, aki szolgálatát illetmény nélkül látja el, a természetbeni közszolgáltatások (közmunfeakötelezettség, fogat- vagy gépjármű szolgáltatás kötelezettsége stb.), továbbá a tűzrendészeti járulék, valamint a Tűzoltók Szabad Szakszervezete tagsági díjainak fizetéseitől mentés és a Tűzoltók Szabad Szakszervezete által nyújtott gazdasági és- kulturális előnyökben fokozottabb mértékben részesítendő.

3. §. Minden község, továbbá minden megyei és törvényhatósági jogú város köteles tűzoltóságot fenntartani.

4. §. (1) Községben a tűzoltóságot önként jelentkezőkből, ilyenek hiánya esetén a tűzoltói szolgálatra alkalma 18 - 40 éves férfiaknak tűzoltói szolgálatra hatósági rendelkezéssel való kötelezése által kell megszervezni.
- (2) A községi tűzoltóság vezetője a községi tűzoltóparancsnok.
- (3) A 10.000 lélekszámon aluli község tűzoltóságának tagjai - a községi tűzoltóparancsnok és a szertáros, továbbá a fontosabb munkát végző s a belügyminiszter által megjelölendő tagok kivételével - illetményben nem részesülnek.
- (4) A 10.000 lélekszámon felüli község tűzoltóságának tagjai közül a (3) bekezdés szerint illetményt élvező tagokon felül illetményben kell részesíteni a községi tűzoltóparancsnok helyettesét és a község lélekszámához képest 3—10 tűzoltót is.
5. §. (1) A belügyminiszter rendelettel állapítja meg a megyei és a törvényhatósági jogú városi tűzoltóság tagjainak létszámát, valamint azt, hogy a tűzoltóság hány tagját kell illetményben részesíteni.
- (2) A városi tűzoltóság szervezése tekintetében a 4. § (1) bekezdésének rendelkezését kell megfelelően alkalmazni.
- (3) A városi tűzoltóság vezetője a városi tűzoltóparancsnok.
6. §. A belügyminiszter a községeket, továbbá a megyei és törvényhatósági jogú városokat — teherbíróképességük figyelembevételével — tűzoltóságuk tagjai létszámának emelésére kötelezheti.
7. §. (1) Az illetékes szakminiszterek által külön rendeletben kijelölt nagyipari, mezőgazdasági és közforgalmi vállalatok tűzoltóságot kötelesek fenntartani.
- (2) Az (1) bekezdésben említett tűzoltóságok tagjait az illetékes szakminiszter javaslatára a belügyminiszter, vagy az általa erre rendelettel felhatalmazott hatósági (szerv) nevezi ki.
8. §. (1) Budapest székesfőváros, továbbá Budafok, Kispest, Pestszenterzsébet, Pestszentlőrinc, Újpest megyei városok és Albertfalva, Békásmegyér Budatétény, Csepel, Mátyásföld, Nagytétény, Pesthidegkút, Pestszentimre, Pestújhely, Rákosszabab, Rákoshegy, Rákoskeresztúr, Rákosliget, Rákosszentmihály, Sashalom, Sorokság községek (az alábbiakban Nagy-Budapest) területén a tűzoltóságokat azonos irányelvek alapján kell megszervezni.
- (2) A belügyminiszter által rendelettel megállapítandó esetekben a Nagy-Budapest területén lévő tűzoltóságok magasabb parancsnoki tisztét - mint törvényhatósági tűzoltóparancsnok - a Budapest székesfővárosi tűzoltóparancsnok látja el.
9. §. (1) Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyének Nagy-Budapest területéhez nem tartozó, továbbá a többi vidéki törvényhatóságok területén a 8. § (2) bekezdésében meghatározott magasabb parancsnoki tisztet a vármegyei tűzoltóparancsnok látja el.
- (2) Ha a vármegye székhelye törvényhatósági jogú vagy megyei város, a városi tűzoltóparancsnok — a Budapest székesfővárosi tűzoltóparancsnok kivételével - egyúttal vármegyei tűzoltóparancsnok is.
- (3) Ha a vármegye székhelye község, külön vármegyei tűzoltóparancsnokot kell kinevezni.
10. §. (1) A 9. § értelmében külön kinevezett vármegyei tűzoltóparancsnok vármegyei tisztviselő; szolgálatát az állami tisztviselők VII. fizetési osztályában kezdi.
- (2) A vármegyei tűzoltóparancsnoki tisztet is ellátó törvényhatósági jogú és megyei városi tűzoltóparancsnok (8. § (2) bek. és 9. § (2) bek.) feladatkörének ellátásáért költségátalányt kap. A költségátalány összegét a vármegye terhére a pénzügyminiszterrel egyetértőleg a belügyminiszter állapítja meg.
11. §. (1) Az ország valamennyi tűzoltóságának főparancsnoki tisztét és a tűzoltósággal, valamint a tűzrendszettel kapcsolatos egyéb tennivalókat az országos tűzoltófőparancsnok látja el; feladatkörét részletesen a belügyminiszter szabályozza.
- (2) Az országos tűzoltófőparancsnok az állami tisztviselők V. fizetési osztályába sorozott és közvetlenül a belügyminiszternek alárendelt állami tisztviselő.
- (3) Az országos tűzoltófőparancsnok feladatkörének ellátásához szükséges személyzet létszámát és a személyzet szolgálati viszonyát a pénzügyminiszterrel egyetértően a belügyminiszter állapítja meg.
- (4) Az országos tűzoltófőparancsnok mellett a Tűzoltók Szabad Szakszervezetének kiküldöttje tanácsadóként működik. A kiküldöttet az országos tűzoltófőparancsnok a tűzoltóság tagjainak személyi, szolgálati és felszerelési ügyében meghallgatni köteles.
12. §. A vármegyei tűzoltóparancsnokok és az országos tűzoltófőparancsnok működésének megkezdésével egyidejűleg a tűzrendészeti felügyelői tisztségek és megbízások megszűnnek. A hivatásos vármegyei tűzrendészet felügyelői, mint vármegyei tűzoltóparancsnokok tovább működnek.
13. §. A tűzoltóságok a belügyminiszter főfelügyelete és ellenőrzése alatt állanak.
14. §. A külön vármegyei tűzoltóparancsnokot (9. § (3) bek.) a belügyminiszter, a tűzoltóság tagjait a belügyminiszter, vagy az általa erre rendelettel felhatalmazott hatóság (szerv) nevezi ki.
15. §. Községekben a belügyminiszter rendelettel éjjeliőri szolgálati kötelezettséget állapíthat meg és az éjjeliőri szolgálat megszervezésének főbb szabályait - különös figyelemmel a tűzvész elleni védelem követelményeire - megállapíthatja, egyébként a szolgálat szabályozása tárgyában a községek kötelesek a jelen rendelet hatálybalépésétől számított 3 év alatt szabályrendeletet alkotni.
16. §. A belügyminiszter a községeket továbbá a megyei és törvényhatósági jogú városokat - teherbíróképességük figyelembevételével - tűzvédelmi berendezésük kiegészítésére kötelezheti.
17. §. (1) A mezőgazdasági termények közös szérűn való elhelyezésének céljára szükséges ingatlan megszerzésére és megnagyobbítására - ha erre községi vagy városi tulajdonban lévő alkalmas terület rendelkezésre nem áll - a községet és a várost az 1881. XLII. törvénycikkben szabályozott kisajátítási jog illeti meg. A kisajátítást a belügyminiszter a földművelésügyi miniszterrel egyetértve engedélyezi.
- (2) A tagosítás vagy más birtokrendezés alkalmával lehetőleg gondoskodni kell az előző bekezdésben meghatározott célra szükséges területeknek a község (város) részére való megszerzéséről.
18. §. (1) Tűzrendészeti ügyekben - ha ez a rendelet eltérően nem rendelkezik - következő hatóságok járnak el első fokon kis- és nagyközségekben a járási főjegyző, megyei városban a polgármester, törvényhatósági jogú városban a polgármester által kijelölt tisztviselő, Budapesten a kerületi előjáró; másodfokon a törvényhatóság első tisztviselője; harmadfokon a belügyminiszter.
- (2) A belügyminiszter felhatalmazást kap arra, hogy Budapest székesfőváros területén első fokú tűzrendészeti hatóságul a budapesti tűzoltóparancsnokot jelölhesse ki.
- (3) A tűzrendészeti felügyeletet működésük területén a vármegyei tűzoltóparancsnok, illetőleg az országos tűzoltófőparancsnok látja el. (8., 9. és 11. §).
19. §. (1) A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség és a törvényhatósági tűzoltó szövetségek a jelen rendelet hatályba lépésével megszűnnek.
- (2) A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség vagyontárgyainak tulajdonjoga a hitelezőkkel szemben fennálló kötelezettségekkel együtt a jelen rendelet erejénél fogva a magyar államra száll át.

(3) A törvényhatósági tűzoltó szövetségek vagyontárgyainak tulajdonjoga a hitelezőkkel szemben fennálló kötelezettségekkel együtt azokra a törvényhatóságokra száll át, amelynek területén a jelen rendelet hatálybalépésekor működnek.

(4) Ha a vármegye területén lévő több törvényhatóság tűzoltóságai együtt alkották a törvényhatósági tűzoltó szövetséget, ennek ingatlan vagyona az 1943. évben esedékessé vált tűzoltó szövetségi tagsági díjak arányának figyelembevételével, közös tulajdonként az; érdekelt törvényhatóságokra száll át a tulajdoni arányt a belügyminiszter állapítja meg. Ilyen tűzoltó szövetségnek a hitelezőkkel szemben fennálló kötelezettségei az érdekelt törvényhatóságokra egyetemlegesség terhével hárulnak át, ingóvagyonának tulajdonjoga pedig a vármegyei törvényhatóságra száll át.

(5) Az 1. §. (3) bekezdésének a telekkönyvi bejegyzéséről szóló rendelkezését a jelen §-on alapuló vagyonátszállási tekintetben megfelelően alkalmazni kell.

(6) A tűzoltó szövetségek alkalmazottainak szolgálati viszonyával a jelen rendelet hatályba lépésével munkaadóként a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség helyébe a magyar állam, a törvényhatósági tűzoltó szövetség helyébe Budapest székesfőváros, illetőleg az a vármegye lép, amelynek területén a tűzoltó szövetség működött.

(7) A bérleti és a haszonbérleti jogviszonyokban a jelen rendelet hatályba lépésével bérbeadóként és haszonbérbeadóként, illetőleg bérliként és haszonbérliként a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség helyébe a magyar állam, a törvényhatósági tűzoltó szövetség helyébe pedig Budapest székesfőváros, illetőleg az a vármegye lép, amelynek területén a tűzoltó szövetség működött területén a tűzoltó szövetség működött.

(8) A (4) bekezdés esetében a belügyminiszter állapítja meg, hogy az (5) és a (6) bekezdésben említett jogviszonyok tekintetében a vármegyére háruló kötelezettségek teljesítéséhez a törvényhatósági jogú városok milyen mértékben kötelesek hozzájárulni, illetőleg a vármegye a jogviszonyokból eredő jogok átszállása címén a törvényhatósági jogú városokat milyen mértékben köteles kártalanítani.

20. §. A Magyar Országos Tűzoltó Szövetségnek a magyar államra átszálló vagyonát (19. §. (2) bek.) a belügyminiszter használatra a Tűzoltók Szabad Szakszervezetének engedi át.

21. §. (1) A tűzbiztosítással foglalkozó biztosító magánvállalatok kötelesek országos tűzrendészeti járulékot fizetni. Ezek a járulékok a biztosítottakra nem háríthatók át.

(2) A tűzrendészeti járulék alapja a biztosító magánvállalatok belföldi közvetlen biztosítási bruttó díjbevétele.

(3) A tűzrendészeti járulékot a biztosító magánvállalatok az 1944. évi december; hó 31. napját követő időre eső díjbevételeik után kötelesek fizetni. Újabb keletkezett vállalatoknál a járulék fizetési kötelezettség az üzem megkezdését követő hónap 1-vel kezdődik. Megszűnik a fizetési kötelezettség annak íá hónapnak a végével, amelyekben a vállalati üzletműködését végleg megszüntette.

(4) A tűzrendészeti járulék kivétési kulcsát, - amely 10%-nál nagyobb nem lehet - a pénzügyminiszterrel egyetértve a belügyminiszter állapítja meg.

(5) A vállalat köteles a tűzrendészeti járulékot Biztosító Magánvállalatok állami felügyeletéről szóló rendelkezések értelmében fizetett felügyeleti díjakra megállapított szabályok szerint, negyedévenként a biztosító magánvállalatok állami felügyeleti hatóságnak minden külön felhívás bevétele nélkül befizetni és a befizetéssel egyidejűleg a belföldi közvetlen tűzbiztosítási bruttó díjbevételek naplókivonatát a felügyelő hatósághoz felterjeszteni

(6) A járulék biztosítására, behajtására és elvételére, továbbá a késedelmes fizetés esetében járó késedelmi kamatokra a közadók kezelésére vonatkozó rendelkezések az irányadók.

(7) A járulék késedelmes fizetése esetében rendbírság fizetendő. A rendbírság fizetési módjára &z 1920:XXIV. te. 20. §-a irányadó.

(8) A tűzrendészeti járulék, valamint a rendbírság jogossága és mértéke ellen a közigazgatási bírósághoz panaszban van helye.

(9) Adócsalást követ el, aki az (5) bekezdésben megszabott naplókivonatban tudva olyan valótlan adatot jegyez be, vagy abból tudva olyan való adatot hagy ki, amely alkalmas arra, hogy a tűzrendészeti járulék összege a megállapítottnál kisebbnek mutakozzék.

(10) A tűzrendészeti járulékot, a késedelmi kamatokat, valamint a bevételek terhére teljesítendő kiadásokat az állami költségvetésben kell előirányozni.

22. §. Ha a belügyminiszter valamelyik községet vagy megyei, törvényhatósági jogú várost teherbíró képességén felül közérdekből kötelez tűzoltóságának vagy tűzoltói berendezésének kiegészítésére, az állam a községnek, illetőleg a városnak a teherbíró képességét meghaladó kiadásait - első sorban a 21. §-ban említett tűzrendészeti járulékból - megtéríti.

23. §. (1) A tűzoltóság szervezetének részletes szabályait, továbbá a tűzoltói kiképzés és szolgálati szabályait, a tűzoltóság tagjainak felügyeleti és fegyelmi szabályait, a tűzoltóság feladatkörét, a tűzrendészet körében eljáró hatóságok hatáskörét és általában a tűzoltóságra, valamint a tűzrendészetre vonatkozó s ebben a rendeletben nem szabályozott részleteket a belügyminiszter - az érdekelt miniszterekkel egyetértve - rendeletben állapítja meg.

(2) A tűzoltóságok szervezetének és a tűzrendészet körébe tartozó a jelen rendeletben, valamint az előző bekezdésben említett belügyminiszteri rendeletben nem szabályozott kérdéseket a községek, a városok és a vármegyék szabályrendelettel szabályozhatják; a belügyminiszter felhívására ily tárgyú szabályrendeletet alkotni kötelesek.

24. §. (1) A községek és a városok a kellő számú tűzoltószemélyzet díjazásával, továbbá a szükséges tűzoltói felszerelés megszerzésével, a meglévő felszerelés karbantartásával és pótlásával járó kiadások részleges fedezéséről községi, (városi) tűzrendészeti járulék szedése útján is gondoskodhatnak.

(2) A tűzrendészeti járulék mértékét a pénzügyminiszterrel egyetértve a belügyminiszter állapítja meg.

25. §. (1) A jelen rendelet kihirdetése napján (1945- nov. 13) lép hatályba; a hatályba lépésével az 1936 :X. törvénycikk egész terjedelmében hatályát veszti; úgyszintén hatályukat veszti mindazok a jogszabályok is, amelyek a jelen rendelettel ellentelenek, vagy azzal egyeznek.

(2) A jelen rendelet végrehajtásáról az érdekelti miniszterekkel egyetértve a belügyminiszter gondoskodik.

Budapest. 1945. évi október hó 30-án.

*Miklós Béla s. k.
miniszterelnök.*

5090/1948.korm.r.

az állami tűzoltóság szervezése és a tűzoltóság szervezete tárgyában.

1. §. (1) Mindazokat a tennivalókat, amelyeket valamely jogszabály a tűzoltóság feladatkörébe utal, részben ezzel a rendelettel megszervezett állami, részben az önkéntes jelentkezés vagy hatósági kötelezés alapján működő tűzoltóságok tagjai fogatosítják.

A tűzoltói szolgálatot az országos tűzoltó főparancsnokságnál, továbbá Budapest székesfővárosban, minden törvényhatósági jogú és megyei városban, valamint a belügyminiszter által az illetékes szakminiszterekkel egyetértésben már kijelölt vagy kijelölendő vállalatoknál (üzemeknél) az állami tűzoltóság tagjai látják el. A felsoroltakon felül az állami tűzoltóság tagjai közé tartozik olyan vármegye tűzoltóosztályának parancsnoka is, amelynek székhelye község.

A jelen rendelet hatálybalépésével a (2) bekezdésben felsorolt tűzoltóságok tagjai az állami tűzoltóság létszámához tartoznak. A kijelölt vállalatoknál (üzemeknél) tűzoltói munkakört ellátó alkalmazottak csak abban az esetben tartoznak az állami tűzoltóság kötelékébe, ha erre vonatkozólag kinevezési okiratot kaptak.

(4) Állami tűzoltóságot kell szervezni azokban a községekben is, amelyekben a lakosság lélekszáma 15.000 főt meghalad. Azokban a községekben, amelyekben a lakosság lélekszáma a 15.000 főt nem haladja meg, a községi képviselőtestület kérelmére a belügyminiszter állami tűzoltóság szervezését rendelheti el.

(5) A belügyminiszter a tűzvédelem megszervezése érdekében több községet, illetőleg az (1) bekezdés alapján kijelölt vállalatok (üzemek) közül több vállalatot (üzemet) is egy tűzoltóság működési körébe utalhat.

(6) A belügyminiszter a szervezés során, a tűzvédelem fokozottabb ellátása céljából, az állami tűzoltóság több egységét, illetőleg szervét összevonhatja vagy a szükséghez képest megszüntetheti, továbbá egyes tűzoltószervek parancsnokait más tűzoltószervek közvetlen felügyeletével és ellenőrzésével is megbízhatja.

(7) A (2) bekezdés alapján állami tűzoltóság szervezésére kötelezett vállalatoknál (üzemeknél) a belügyminiszter tűzoltóság szervezetén belül üzemi őrségek felállítását is elrendelheti.

2. §. Azokban a községekben és vállalatokban (üzemekben), amelyek állami tűzoltóság szervezésére nincsenek kötelezve, a tűzoltóság feladatkörét továbbra is önkéntes jelentkezés vagy hatósági kötelezés alapján megszervezett tűzoltóságok látják el.

3. §. A büntetőtörvények alkalmazása szempontjából a szolgálatban lévő tűzoltót hatósági közegnek kell tekinteni.

4. §. (1) Az ország valamennyi tűzoltósága a belügyminiszter főfelügyelete és ellenőrzése alatt áll. Az ország valamennyi tűzoltóságának főparancsnoki tisztét az országos tűzoltóparancsnok látja el, aki közvetlenül a belügyminiszternek alárendelt tisztviselő.

(2) Az országos tűzoltóparancsnok feladatkörét és szolgálati viszonyát részletesen a belügyminiszter szabályozza; a feladatkörének ellátásához szükséges személyzet létszámát a pénzügyminiszterrel egyetértésben a belügyminiszter állapítja meg.

5. §. (1) A vármegyék területén a tűzrendészeti felügyelet az országos tűzoltó főparancsnok vezetése alatt tűzoltó osztályparancsnokságok gyakorolják, amelyeknek működésük területén - az összes városi, községi és vállalati (üzemi) tűzoltóságok alá vannak rendelve. A tűzoltóosztályok - létszámuknak megfelelően - tűzoltóalosztályokra, illetve tűzoltó őrsőkre tagozódnak.

(2) Ha a vármegyei székhely, törvényhatósági jogú vagy megyei város, tűzoltóegységének parancsnoka - Pest-Pilis-Solt-Kiskún és Csongrád vármegyék kivételével egyszersmind a vármegye tűzoltóosztályának is parancsnoka.

(3) Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegyében két vármegyei tűzoltóosztályt - északpesti és délpesti tűzoltóosztályt - kell szervezni. Az északpesti osztály hatásköre Budapest székhellyel kiterjed: az alsódabasi, aszódi, budakömyéki, gödöllői, gyömrői, monori, nagykátai, szentendrei és váci járások, továbbá Budafok, Kispest, Pestszenterzsébet, Pestszentlőrinc, Rákospalota, Újpest, Szentendre és Vác megyei városok tűzoltóságaira, a délpesti tűzoltóosztály hatásköre Kecskemét törvényhatósági jogú város székhellyel kiterjed az abonyi, ceglédi, dunavecsei, kalocsai, kiskunfélegyházai, kiskunhalasi, kiskőrösi, kunszentmiklósi és nagykovácsi járások, továbbá Cegléd, Kalocsa, Kiskunfélegyháza, Kiskunhalas és Nagykovácsi megyei városok tűzoltóságaira.

(4) Csongrád vármegyében a vármegyei osztályparancsnoki teendőket Szeged törvényhatósági jogú város tűzoltóparancsnoka látja el, akinek hatásköre Hódmezővásárhely törvényhatósági jogú város tűzoltóságaira is kiterjed.

(5) Budapest székesfőváros tűzoltósága önálló tűzoltóosztály, amelynek parancsnoka egyúttal az északpesti tűzoltóosztály parancsnoka is.

(6) Ha a vármegye székhelye község, külön tűzoltóosztályparancsnokot kell kinevezni.

6. §. (1) A tűzoltóságok egységeinek élén a tűzoltóosztályparancsnokok, az alosztályparancsnokok, illetőleg az őrsparancsnokok állnak.

(2) A belügyminiszter az állami tűzoltóságok tagjait a szolgálat érdekében áthelyezheti.

(3) Az állami tűzoltóságok parancsnokai kötelesek működésük területén a tűzrendészetre vonatkozó rendelkezések megtartását ellenőrizni és evégből a szükségesnek mutató vizsgálatok megtartására jogosultak. A parancsnokok részéről ügykörükön belül kért felvilágosításokat a hatóságok, hivatalok és magánszemélyek megadni kötelesek.

7. §. (1) Az állami tűzoltóság létszámát a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértésben, s ennek keretén belül pedig az osztályok és őrsők számát a belügyminiszter állapítja meg.

(2) Ha az állami tűzoltóság szervezésére kötelezett vállalatoknál (üzemeknél) tűzoltói munkakörben szolgálatot teljesítő alkalmazottak állami tűzoltói szolgálatra átvételüket nem kérték, vagy az állami tűzoltói szolgálat teljesítésére alkalmatlannak minősülnek, őket a vállalat (üzem) tűzoltói szolgálatuk megszűnése után lehetőleg szakképzettségüknek és eddig élvezett illetményüknek megfelelő más beosztásban alkalmazhatja.

8. §. Azokban a községekben és vállalatokban (üzemekben), amelyekben az 1. § (2)-(5) bekezdése értelmében állami tűzoltóságot nem kell szervezni, a tűzoltólétszám, valamint a tűzvédelmi felszerelés megállapítása tekintetében a tűzoltó osztályparancsnok javaslatára - üzemeknél a kerületi iparfelügyelő, illetőleg a gazdasági felügyelő meghallgatása után - a törvényhatóság első tisztviselője dönt. Ilyen ügyekben másodfokon a belügyminiszter határoz.

9. §. Az állami tűzoltóság tényleges szolgálatában álló tagjait a jelen rendelethez mellékelt I. számú kimutatásban meghatározott 25 fizetési fokozatba kell sorolni és őket az ebben a kimutatásban feltüntetett illetmények, valamint rendfokozatok illetik meg.

10. §. (1) Az egyes rendfokozatba az állami tűzoltóság tagjai kinevezés útján jutnak és a kinevezés az illető rendfokozatra nézve megszabott fizetési fokozatra szól.

(2) Az állami tűzoltóság tagjait a 4. vagy ennél magasabb fizetési fokozatba a belügyminiszternek a miniszterelnök útján tett előterjesztésére az államfő, az 5-17. fizetési fokozatig bezárólag a belügyminiszter, az állami tűzoltóság többi tagját pedig az országos tűzoltó főparancsnok nevezi ki.

(3) Az egyes rendfokozatokban a magasabb fizetési fokozatba az előlépés a várakozási idő elteltével kinevezés nélkül (automatikusan) következik be.

11. §. (1) A rendelet hatálybalépésével a tényleges közszolgálati alkalmazásban álló tűzoltótiszteket a jelenlegi fizetési osztályuknak megfelelő legalacsonyabb fizetési fokozatba, a tűzoltóaltiszteket, tiszteseket és tűzoltókat pedig a rendfokozatuknak megfelelő legalacsonyabb fizetési fokozatba kell besorolni.

(2) Azoknak az állami tűzoltóknak részére, akik a jelen rendelet alapján alacsonyabb illetményekben részesülnek, mint amelyet a jelen rendelet hatálybalépésekor élveznek, a különbözetet személyi pótlékként mindaddig folyósítani kell, amíg az új illetményrendszer szerinti összeget el nem érik.

(3) A (2) bekezdés rendelkezése a vállalati (üzemi) alkalmazásból állami tűzoltói szolgálatra átvett tűzoltókra nem vonatkozik.

(4) A vállalat (üzem) állami tűzoltóságának tagjául kinevezett alkalmazottat fizetési fokozatba való besorolásánál, valamint a nyugdíj megállapításánál - rangjelzésének változása nélkül - be lehet számítani azt a szolgálati időt is, amelyet az érdekelt 18. életévének betöltése után vállalati alkalmazásban magánjogi szolgálati jogviszony alapján töltött el. A beszámítás tekintetében a belügyminiszter a pénzügyminiszter hozzájárulásával határoz.

(5) Harminc napnál hosszabb megszakítás időtartamát a fizetési fokozatba sorolásnál beszámítani nem lehet.

12. §. Az állami tűzoltóság tagjai előléptetésének módozatait, valamint az egyes fizetési fokozatokban eltöltendő várakozási időt a tűzoltóság sajátos viszonyainak figyelembevételével a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértésben rendelettel állapítja meg.

13. §. (1) Az állami tűzoltóság tagjainak nyugdíját, továbbá özvegyi és árva ellátási díjait a jelen rendelethez csatolt II. számú kimutatásban foglaltak szerint kell megállapítani. Az ellátás megállapításánál azt a fizetési fokozatot kell alapul venni, amely fizetési fokozatba a tűzoltó tényleges szolgálatban utoljára tartozott.

(2) Az (1) bekezdés nem vonatkozik azokra a nyugdíjas tűzoltókra (özvegyekre, árvákra), akiknek ellátására való igénye a jelen rendelet hatálybalépését megelőzően nyílt meg.

14. §. Az állami tűzoltóság ténylegesen szolgáló tagjainak, valamint nyugdíjasainak (özvegyeknek, árváknak), családi pótléka, lakbérsegélye, közlekedési segélye és nevelési járuléka tekintetében a közszolgálati alkalmazottakra vonatkozó jogszabályok az irányadók.

15. §. (1) Az állami tűzoltóság kötelékébe nem tartozó községek és vállalatok (üzemek) tűzoltósága tagjainak díjazásait a község elöljáróságával, illetőleg a vállalat (üzem) vezetőségével létesített megállapodás, illetőleg kollektív szerződés szabályozza, amelyeknek irányelveit a belügyminiszter állapítja meg.

(2) Az állami tűzoltóság szervezésére nem kötelezett tűzoltóságok parancsnokait és tisztjeit a belügyminiszter előzetes hozzájárulásával az országos tűzoltóparancsnok, többi tagjait pedig - a község, illetőleg a vállalat (üzem) vezetőjének javaslatára az illetékes tűzoltó osztályparancsnok nevezi ki.

16. §. (1) A tűzoltóság minden tagja szolgálati viszonyának jellegére tekintet nélkül a tűzoltóság fegyelmi szabályzatának és fenyítőjogának van alávetve.

(2) Fegyelmi eljárásnak van helye a tűzoltóság tagja ellen:

a, ha a törvényekben, a rendeletekben és a szolgálati utasításokban megszabott hivatali kötelességét súlyosan megszegi;

b, ha hivatali hatalmával visszaél

c, ha bűncselekményt követ el;

d, ha korlátlan cselekvőképességét elveszti, vagy ha szolgálatát szakképzettség vagy egyéb fontos kellék hiánya miatt a megkívánt mértékben ellátni képtelen.

17. §. (1) A fegyelmi ügyekben elsőfokon határoz:

a, az országos tűzoltó főparancsnok és a hozzá beosztottak elleni ügyekben a belügyminiszter;

b, a tűzoltótisztek elleni ügyekben az országos tűzoltó főparancsnokságnál a belügyminiszter által kijelölt háromtagú fegyelmi tanács;

c, a tűzoltóság összes többi tagja elleni ügyekben az illetékes tűzoltóosztálynál a belügyminiszter által kijelölt háromtagú fegyelmi tanács.

(2) Másodfokú fegyelmi hatóság a tűzoltótisztek elleni ügyekben a belügyminiszter, a tűzoltóság többi tagja ügyében az országos tűzoltóparancsnokságnál szervezett fegyelmi tanács.

(3) Bármely fegyelmi tanács határozatát a belügyminiszter hivatalból felülvizsgálhatja.

18. §. (1) Fegyelmi büntetések az állami tűzoltóság tagjai tekintetében:

a, a fokozatos, előléptetésből való kizárás 1-3 évre terjedő időtartamra;

b, lefokozás bármely alacsony rendfokozatba;

c, állásvesztés a hozzátartozók ellátási igényének érintetlenül hagyása mellett;

d, állásvesztés a hozzátartozók ellátási igényének elvonása mellett.

(2) A 16. § (2) bekezdésének d) pontjában meghatározott esetekben a fegyelmi büntetések kiszabásának mellőzésével végelbánásnak van helye.

19. §. (1) Fegyelmi büntetések az állami kötelékbe nem tartozó tűzoltóságok tagjai tekintetében:

a, lefokozás;

b, pénzbüntetés;

c, elbocsátás.

(2) A pénzbüntetés tíz forintnál kevesebb és ötszáz forintnál több nem lehet. A pénzbüntetést közzététel módjára kell behajtani és azt tűzoltójóléti célokra kell felhasználni.

Hatósági kötelezés alapján szolgálatot teljesítő tűzoltóval szemben az elbocsátás csak a 16. § (2) bekezdésének c) és d) pontja esetében alkalmazható.

20. §. (1) Enyhébb szolgálati engedetlenség, mulasztás vagy szabálytalanság esetében alkalmazható fenyítő intézkedések:

- a, megfeddés;
- b, szabadnap elvonása, legfeljebb nyolc napig;
- c, rendbüntetés, amely öt forintnál kevesebb és száz forintnál több nem lehet.

(2) A rendbüntetés behajtására és felhasználására a 19. § (2) bekezdésében foglaltak az irányadók.

21. §. Az állami tűzoltóság kötelékébe nem tartozó tűzoltókkal szemben csak a 20. § (1) bekezdésének a) és c) pontjában meghatározott fenyítő intézkedéseket lehet alkalmazni.

22. §. A fegyelmi és fenyítő eljárás részletes szabályait a belügyminiszter állapítja meg.

23. §. (1) Tűzrendészeti ügyekben - amennyiben a rendelet vagy más jogszabály másképpen nem rendelkezik - a következő hatóságok járnak el:

- a, elsőfokon:

nagy- és kisközségekben a járási főjegyző, megyei városokban a polgármester, törvényhatósági jogú városokban a polgármester által kijelölt tisztviselő, Budapesten a székesfőváros tűzoltóosztályparancsnoka;

- b, másodfokon:

a törvényhatóság első tisztviselője;

- c, harmadfokon: a belügyminiszter.

(2) A tűzrendészeti ügyekben eljáró és az (1) bekezdés a) és b) pontjában felsorolt elsőfokú közigazgatási hatóságok hatásköre nem terjed ki a tűzoltóság szakirányítására, továbbá a szervezési, szolgálati, ellenőrzési, személyi és fegyelmi jogkörére. A közigazgatási hatóságoknak erre vonatkozó kérelmét az illetékes tűzoltóosztályparancsnoknak kell megküldeni.

(3) Azt, hogy az ipartelepek és a közlekedési vállalatokra (üzemekre), valamint a bányák földfeletti részeire vonatkozóan tűzrendészeti ügyekben mely hatóságok, illetőleg szervek járnak el, az illetékes szakminiszterrel egyetértésben a belügyminiszter rendeletben állapítja meg.

(4) Amennyiben azt a helyi viszonyok indokoltá teszik és a szükséges előfeltételek megvannak, a belügyminiszter az első- és másodfokú tűzrendészeti hatósági jogkör ellátásával bármely tűzoltóosztály vagy tűzoltóosztály parancsnokát bízhatja meg.

24. §. (1) Tűzrendészeti vagy tűzrendészeti vonatkozású ügyben döntés előtt az illetékes tűzrendészeti szakértőt mindig meg kell hallgatni, illetőleg a helyszíni szemlére mindig meg kell hívni.

- (2) Tűzrendészeti szakértők:

- a, a járási főjegyző mellett a járási székhelyül szolgáló község (város) tűzoltóparancsnoka,

b, Budapest székesfőváros, továbbá a törvényhatósági jogú és megyei városok polgármestere mellett a város tűzoltóságának parancsnoka,

- c, az alispán mellett a tűzoltóosztályparancsnok,

- d, a belügyminiszter mellett az országos tűzoltóparancsnok.

(3) A tűzrendészeti vonatkozású határozatok és intézkedések egy példányát az illetékes tűzrendészeti szakértőnek is meg kell küldeni.

(4) A tűzoltóosztályparancsnok a működése területén eljáró közigazgatási hatóság által tűzrendészeti vagy tűzrendészeti vonatkozású ügyben hozott határozat ellen fellebbezéssel élhet, de nem fellebbezheti meg a törvényhatóság első tisztviselőjének, a törvényhatósági bizottságnak, a kisgyűlések és a közigazgatási bizottságnak határozatait; e hatóságoknak tűzrendészeti vagy tűzrendészeti vonatkozású ügyben hozott határozatai ellen a fellebbezés joga az országos tűzoltóparancsnokot illeti meg.

(5) Budapest székesfővárosban tűzrendészeti vonatkozású ügyekben a kerületi előjáró határozata ellen a tűzoltóparancsnoknak, bármely más közigazgatási hatóság határozata ellen pedig az országos tűzoltó főparancsnoknak van fellebbezési joga.

25. §. Az állami tűzoltóság tagjainak személyi járandóságait és egyéni (ruházati) felszerelésének költségeit, valamint a kiképzéssel kapcsolatos összes kiadásokat a belügyi tárca költségvetésében kell előirányozni. A belügyi tárca költségvetésében kell előirányozni az egyes vármegyéket terhelő külön kinevezett osztályparancsnokok hasonló költségeit is.

26. §. (1) Az állami tűzoltóság szervezésére kötelezett városok (vármegyék, községek) és vállalatok (üzemek) az állami tűzoltóságnak a 25. §-ban megjelölt költségeihez a tényleges tűzoltói létszámnak megfelelő összegű hozzájárulását kötelesek kifizetni.

(2) A hozzájárulás mértékét - az érdekelt szakminiszterekkel egyetértésben - a belügyminiszter állapítja meg, ennek mértéke az 1947-48. évi költségvetésben erre a célra megállapított összegnél kisebb nem lehet.

(3) A belügyminiszter által megállapított hozzájárulást negyedévi előzetes részletekben kell megfizetni. A fizetés módozatait a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértéssel rendelettel állapítja meg.

27. §. (1) Az állami tűzoltóságok részére beszerzendő felszereléseket, az állandóan készenlétben tartandó tűzoltószer- és eszközök számát, valamint minőségét - az önkormányzati közigazgatási testületek, illetőleg vállalatok (üzemek) vezetőinek meghallgatása után - a belügyminiszter állapítja meg.

(2) A belügyminiszter rendelkezése értelmében beszerzendő tűzoltószer- és felszerelésekről, tűzoltóeszközökről és felszerelésekről, valamint a tűzoltóság fenntartásával és fejlesztésével kapcsolatos dologi kiadásokról továbbra is az állami tűzoltóság szervezésére kötelezett törvényhatósági jogú és megyei városok (községek), illetőleg vállalatok (üzemek) kötelesek gondoskodni, a városok és a községek évi költségvetéseikben.

(3) A költségvetés összeállításánál a helyi tűzoltóparancsnok, illetőleg az országos tűzoltó főparancsnok véleményét is figyelembe kell venni.

28. §. (1) Az állami tűzoltóságok működésének megkezdésével a törvényhatósági jogú és megyei városok (községek), valamint a kijelölt vállalatok (üzemek) a tűzoltóságok céljaira eddig szolgáló ingóságokat (bútorokat, irodai- és tűzoltófelszereléseket, egyenruhákat, stb.) az államkincstárnak ellenszolgáltatás nélkül használatra átengedni kötelesek.

(2) Az átengedett és az érdekelt város (község), illetőleg vállalat (üzem) költségvetési keretein belül a jövőben beszerzendő ingóságokat csak az átengedő (beszerző) város (község), illetőleg vállalat (üzem) tűzoltóságának céljaira szabad felhasználni.

(3) A (2) bekezdésben foglalt korlátozás azonban nem akadályozhatja az átengedett és beszerzendő ingóságoknak, a szakszerűség és a tűzvédelem érdekében, más város (község), illetőleg vállalat (üzem) részére való ideiglenes átadását.

29. §. (1) Az állami tűzoltóságok működésének megkezdésével a törvényhatósági jogú és megyei városok (községek), valamint a kijelölt vállalatok (üzemek) kötelesek azokat az ingatlanokat, amelyek eddig is a tűzoltóság céljaira szolgáltak vagy ennek a célnak megfelelő más ingatlanokat az államkincstárnak ingyenes használatra átengedni.

(2) Az átengedett ingatlanokat csak az átengedő város (község), illetőleg vállalat (üzem) tűzoltóságainak céljaira szabad használni.

(3) Az átengedett ingatlan karbantartásáról az átengedő város (község), illetőleg vállalat (üzem) gondoskodik.

(4) A belügyminiszternek a 27. § (1) bekezdésén alapuló rendelkezéseihez képest és az állami tűzoltóságok fejlesztéséhez szükséges további ingatlanok megszerzéséről a törvényhatósági jogú és megyei városok (községek), illetőleg a kijelölt vállalatok (üzemek) kötelesek gondoskodni.

30. §. (1) Szökés vétségét követi el és egy évig terjedhető fogházzal büntetendő az állami tűzoltóság kötelékébe tartozó az a tűzoltó, aki abból a célból, hogy végleg kivonja magát szolgálati kötelezettsége alól, beosztását vagy rendeltetési helyét önkényesen elhagyja vagy attól távol marad.

(2) Az a tűzoltó, aki az (1) bekezdésben meghatározott cselekményt nem az ott megjelölt célból követi el, ha távolléte huszonnégy óránál tovább tartott, önkényes eltávozás vétsége miatt hat hónapig terjedhető fogházzal büntetendő.

(3) Az (1) és a (2) bekezdésben meghatározott cselekmény büntetése egy évtől három évig terjedhető fogház, ha a cselekmény a tűzrendészeti szolgálat zavartalan ellátását veszélyeztette.

(4) A jelen § alá eső cselekmény büntetése egy évtől öt évig terjedhető fogház, ha azt a tettes olyan közveszély alkalmával követte el, amelynél a tűzoltó közreműködni köteles.

(5) Az eljárás csak a belügyminiszter vagy az illetékes tűzoltó osztályparancsnok feljelentésére indítható meg.

31. §. (1) A mezőgazdasági termények közös szérűn való elhelyezésének céljára szükséges ingatlan megszerzésére és megnagyobbítására - ha erre községi vagy városi tulajdonban lévő alkalmas terület rendelkezésre nem áll - a községet és a várost az 1881: XLI törvénycikkben szabályozott kisajátítási jog illeti meg. A kisajátítást a földművelésügyi miniszterrel egyetértve a belügyminiszter engedélyezi.

(2) A tagosítás vagy más birtokrendezés alkalmával lehetőleg gondoskodni kell az előbbi bekezdésben meghatározott célra szükséges területeknek a község (város) részére való megszerzéséről.

32. §. A tűzoltóság szervezetének részletes szabályait, továbbá a tűzoltói kiképzés és szolgálat szabályait a tűzoltóság feladatkörét, a tűzrendészet körében eljáró hatóságok hatáskörét és általában a tűzoltóságra, valamint a tűzrendészetre vonatkozó és ebben a rendeletben nem szabályozott részleteket a belügyminiszter rendeletben állapítja meg.

33. §. (1) Ez a rendelet az 1948. évi május hó 1. napjával lép hatályba, a jelen rendelethez tartozó I. számú kimutatásban megjelölt illetményeket azonban az 1948. évi április hó 1. napjától kezdődően kell folyósítani.

(2) A jelen rendelet hatálybalépésével a 10.280/1945. M. E. számú rendelet, a 21. §-ának kivételével, (Magyar Közlöny 174. szám), továbbá a 4.900/1946. M. E. számú rendelet (Magyar Közlöny 107. szám), valamint a 9.812/1947. Korm. sz. rendelet (Magyar Közlöny - Rendeletek Tára 192-193. szám), végül a 15.600/1947. Korm. számú rendelet (Magyar Közlöny - Rendeletek Tára 295. szám) 15. §-a hatályukat veszítik. Hatályukat veszítik mindazok az egyéb jogszabályok is, amelyek a jelen rendelettel ellenkeznek, vagy azzal tartalmilag egyeznek.

(3) E rendelet végrehajtásáról a belügyminiszter gondoskodik.